

”Ihan hyvin nää vetää tän!”

Tutkimus rakennusalan aikuiskoulutusohjelmista
Tampereen ammattikorkeakoulussa

Anita Koskela

Opinnäytetyö
Toukokuu 2011
Liiketalouden koulutusohjelma
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

KOSKELA, ANITA:

”Ihan hyvin nää vetää tän!”: Tutkimus rakennusalan aikuiskoulutusohjelmista Tampereen ammattikorkeakoulussa

Opinnäytetyö 108 s., liitteet 42 s.
Toukokuu 2011

Toimintaympäristömme muuttuu jatkuvasti, mikä aiheuttaa paineita Suomen koulutusjärjestelmälle. Rakennusala, kuten moni muukin ala Suomessa, on haasteiden edessä nyt ja lähitulevaisuudessa. Päivän sana on osaaminen. Samaan aikaan, kun suuret ikäluokat eläköityvät, uutta, ammattitaitoista työvoimaa täytyy saada tilalle. Aikuiskoulutuksella on nuorisokoulutuksen rinnalla tärkeä merkitys uuden, osaavan työvoiman kouluttamisessa.

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana on Tampereen ammattikorkeakoulun rakentaminen ja teknologia- yksikkö. Työn tarkoituksena oli selvittää, miten hyvin rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon koulutusohjelmat vastaavat aikuisopiskelijoiden tarpeita ja odotuksia. Koska aikuisopiskelijoiden joukko on hyvin heterogeeninen, on haasteellista tunnistaa opiskelijoiden koulutustarpeet. Aikuiskopiskelijoiden taustoja, motiiveja hakeutua koulutusohjelmaan ja aikaisempaa osaamista ei ole aikaisemmin tutkittu.

Kyselytutkimuksella selvitettiin rakennustekniikan aikuisopiskelijoiden työ- ja koulutustaustaa, opiskelumotiiveja, koulutusohjelmalle asetettuja henkilökohtaisia odotuksia, aikaisempaa osaamista, koulutustarpeita sekä mielipiteitä opetusmenetelmiin ja -järjestelyihin. Kyselytutkimus toteutettiin aikuisopiskelijoiden lähiopetustunneilla vuoden 2011 toukokuun aikana.

Kyselytutkimuksen tulokset osoittavat, että aikuisopiskelijoiden motiivit liittyivät etenkin oman ammattitaidon kehittämiseen ja pyrkimykseen saada uusia tai entistä vaativampia työtehtäviä. Aikuiskopiskelijoilla oli jo runsaasti aikaisempaa osaamista alalta, mutta he halusivat oppia uusia asioita edetäkseen uralla. Positiivista on, että enemmistö kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että tähän mennessä kertyneet opiskelukokemukset olivat vastanneet myös odotuksia. Kaiken kaikkiaan kyselytutkimus osoittaa, että aikuisopiskelijat olivat kokonaisuuteen tyytyväisiä.

Opinnäytetyön tavoitteena oli, että kyselytutkimuksen tuloksia voitaisiin hyödyntää opetussuunnitelmatyössä. Rakentaminen ja teknologia- yksikkö voi käyttää hyväkseen opiskelijoiden palautteita koskien haasteellisia opintojaksoja sekä opintojaksoja, jotka vaatisivat toisenlaisia opetusjärjestelyjä. Merkittäviä epäkohtia ei ilmennyt kysyttäessä mielipidettä opetusmenetelmiin ja – järjestelyihin.

Asiasanat: Aikuiskoulutus, rakennustekniikka, rakennusala, rakentaminen, osaaminen

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration

KOSKELA, ANITA:

"They are doing this pretty well!" Construction engineering degree programmes for adults in Tampere University of Applied Sciences

Bachelor's thesis 108 pages, appendices 42 pages
May 2011

Our environment is changing constantly, which creates pressure on the education system in Finland. Know-how is a hot topic at the moment. The baby boom generation is retiring so we need a new, trained workforce to take the place of that retiring age group. Adult education is as important as youth education when training up the new workforce.

The purpose of this thesis was to examine how well the construction engineering degree programmes at Tampere University of Applied Sciences (TAMK) meets adult students' needs and expectations. Adult students form very heterogeneous teaching groups and that makes it difficult to recognize what kind of education every individual needs. Adult students' backgrounds, motives, expectations and their existing know-how have never been explored. Feedback concerning studies has been collected regularly, but the construction and technology unit needed specific information especially on the adult students.

The research method used in this thesis is quantitative. The questionnaire included questions about students' background, motives, expectations, the existing know-how they have, educational needs and their opinions about teaching methods and arrangements. The questionnaire was given to four groups during their lessons in May 2011.

The results show that the basic reasons why respondents started studying construction engineering were to improve their professional skills and to get new and more demanding duties at work by upgrading their qualifications. Adult students know-how in the construction field was already wide. Despite their years of work experience and the other studies which they completed before starting at TAMK, respondents still felt that they had something to improve. A majority of the respondents answered that their experiences at TAMK have corresponded with their expectations.

The objective of the research was to collect research data that the construction and technology unit can exploit when developing the degree programme to make it correspond even better than before with students' needs and expectations. For example data concerning study modules can be very useful. There are lots of challenging study modules, but also some that would need different arrangements. All in all the results show that adult students were quite satisfied with the construction engineering degree programmes at TAMK.

Key words: Adult education, construction engineering, building trade, know-how

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
1.1 Työn taustaa	6
1.2 Työn tarkoitus	6
1.3 Raportin rakenne	7
2 AIKUISKOULUTUS SUOMESSA	8
2.1 Aikuisopiskelija	8
2.2 Aikuisopiskelun eri muodot	10
2.3 Aikuiskoulutukseen osallistuminen Suomessa	10
2.4 Muutokset toimintaympäristössä ja aikuiskoulutuksen haasteet.....	11
3 RAKENNUSALA SUOMESSA	13
3.1 Kiinteistö- ja rakennusala Suomessa.....	13
3.2 Rakennusalan koulutusjärjestelmä	14
3.3 Työvoima ja työllisyys rakennusalalla.....	15
3.4 Rakennusalan näkymät.....	16
3.5 Epävarmuustekijät rakennusalalla.....	17
3.6 Haasteet rakennusalalla.....	18
4 RAKENNUSALAN KOULUTUSOHJELMAT AIKUISILLE TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA VUOSINA 2008- 2010	20
4.1 Rakennustekniikka, aikuiset (Insinööri AMK)	20
4.2 Rakennusalan työnjohdon koulutusohjelma (Rakennusmestari AMK).....	21
4.3 Opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen Tampereen ammattikorkeakoulussa.	22
4.4 Rakennustekniikan kompetenssimatriisi	24
5 KYSELYTUTKIMUS RAKENNUSTEKNIIKAN JA RAKENNUSALAN TYÖNJOHDON AIKUISOPISKELIJOILLE	26
5.1 Kyselytutkimuksen tavoite.....	26
5.2 Kyselytutkimuksen toteuttaminen.....	26

5.2.1 Kyselylomake.....	26
5.2.2 Kohderyhmä ja otanta	28
5.2.3 Aineiston keruu	29
5.2.4 Aineiston analyysi.....	29
6 KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET	31
6.1 Taustatietoja vastaajista	31
6.2 Motiivit ja odotukset	39
6.3 Aikaisempi osaaminen, sen tunnistaminen ja tunnustaminen.....	43
6.4 Opetusmenetelmät ja – järjestelyt.....	49
6.5 HOPS ja opiskelijan omat opinnot.....	58
6.6 Opintojaksot ja opetusjärjestelyt.....	59
6.7 Opintojen ohjaus	60
6.8 Opetus sekä opettajien ja opiskelijoiden välinen vuorovaikutus	61
7 POHDINTA	62
LÄHTEET.....	65
LIITTEET	65
LIITE 1: Kyselylomake	67
LIITE 2: Tutkimusaineiston suorat jakaumat	78
LIITE 3: Aikuisopiskelijoiden odotukset rakennusalan koulutusohjelmille.....	100
LIITE 4: Aikuisopiskelijoiden kokemat haasteelliset opintojaksot	102
LIITE 5: Aikuisopiskelijoiden aikaisemman osaamisen huomiointitavat	106
LIITE 6: Aikuisopiskelijoiden vapaa sana.....	107

1 JOHDANTO

1.1 Työn taustaa

Aikuisille suunnattu koulutustarjonta on Suomessa todella runsasta. Aikuiskoulutusta järjestetään yliopistoissa, korkeakouluissa, ammattikorkeakouluissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, ammatillisissa erikoisoppilaitoksissa, ammatillisissa aikuiskoulutuskeskuksissa, aikuislukioissa, kansalais- ja työväenopistoissa, kansanopistoissa, opintokeskuksissa, kesäyliopistoissa ja niin edelleen. Laaja tarjonta viittaa siihen, että koulutushalukkuutta riittää aikuistenkin keskuudessa. Koulunkäynti ei rajoitu enää peruskouluasteelle vaan uusia asioita halutaan oppia jatkuvasti joko formaalin, non-formaalin tai informaalin oppimisen kautta (Heinonen 2002, 22–23).

Mikä saa aikuisen vielä takaisin koulun penkille? Syyt liittyvät useimmiten omaan työhön ja oman ammattitaidon kehittämiseen, mutta aikuinen hakee opiskelemaan myös omaksi ilokseen. Maailma muuttuu jatkuvasti elinkeinoelämän ja talouden globalisaation myötä, mikä heijastuu myös työelämään lisäten vaatimuksia työntekijälle. Koulutautumalla yksilön on helpompi pysyä muutosvauhdin perässä ja vastata työelämän osaamisvaatimuksiin. (Aikuiskoulutuspolitiikka Suomessa..2008, 4.)

Koulutusmahdollisuuksien tarjoamisessa on edelleen parannettavaa vaikka aikuiskoulutukseen osallistuminen on jo laajaa Suomessa. Vielä on aikuisväestöä, joka kokee koulutukseen osallistumisen esteitä. Samaan aikaan työelämän vaatimukset kohdistuvat yhä enemmän jatkuvaan osaamisen kehittämiseen ja uuden oppimiseen. Pystyykö aikuiskoulutusjärjestelmämme tarjoamaan koko aikuisväestölle mahdollisuuden ylläpitää ammattitaitoaan ja osaamistaan elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti?

1.2 Työn tarkoitus

Tampereen ammattikorkeakoulussa on mahdollista suorittaa lukuisia tutkintoja aikuiskoulutuksena. Tässä opinnäytetyössä keskitytään rakennustekniikan ja rakennusalan

työnjohdon aikuiskoulutusohjelmiin. Rakennusinsinöörin tutkinto aikuisille on 210 opintopisteen laajuinen ja rakennusmestarin tutkinto 240 opintopisteen laajuinen.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten hyvin rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon koulutusohjelmat vastaavat aikuisopiskelijoiden tarpeita ja odotuksia. Aikuisopiskelijoiden tyytyväisyyttä koulutusohjelmiin tutkittiin kyselytutkimuksen avulla, sillä aikaisemmin vastaavaa tutkimusta ei ole teetetty.

1.3 Raportin rakenne

Opinnäytetyön viitekehys muodostuu useammasta luvusta. Johdannon jälkeen käsitellään aikuiskoulutusta Suomessa. Luvussa käydään läpi aikuisopiskelijan määritelmää, aikuisen kokemuksellisen oppimisen mallia, aikuisopiskelun eri muotoja, aikuiskoulutukseen osallistumista Suomessa sekä aikuiskoulutuksen haasteita.

Kolmannessa luvussa keskitytään rakennusalaan Suomessa. Kokonaisuuden muodostavat alaluvut, jotka käsittelevät kiinteistö- ja rakennusklusteria Suomessa, rakennusalan koulutusjärjestelmää, alan työvoimaa sekä työllisyyttä, lähitulevaisuuden näkymiä, epävarmuustekijöitä ja haasteita. Luvussa 4 kerrotaan vielä Tampereen ammattikorkeakoulun rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon aikuisten koulutusohjelmista.

Viitekehysten jälkeen siirrytään kyselytutkimuksen tavoitteeseen, toteutukseen ja tuloksiin. Tuloksissa käydään läpi vastaajien taustatietoja, motiiveja hakeutua koulutukseen, odotuksia koulutusohjelmalle, aikaisempaa osaamista ja sen tunnistamista sekä mielipiteitä opetusjärjestelyistä ja –menetelmistä. Lisäksi tuloksissa kuvataan vastaajien mielipiteitä väittämiin, jotka koskivat HOPSia, opintojaksotarjontaa, opetusjärjestelyjä, opinto- ohjausta, opettajia sekä opettajien ja opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta.

Lopuksi on tutkimuksen toteutuksen ja tulosten pohdinnan vuoro. Opinnäytetyön lähteet ja liitteet löytyvät pohdintaosuuden jälkeen. Liitteinä ovat kyselylomake, tutkimusaineiston suorat jakaumat ja vastaajien kommentit kyselylomakkeen avoimiin kysymyksiin.

2 AIKUISKOULUTUS SUOMESSA

2.1 Aikuisopiskelija

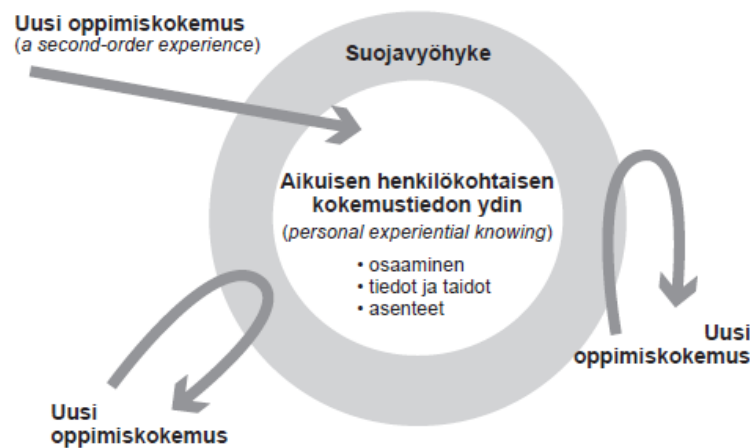
Miten määritellään aikuisopiskelija? Heinosen toimittamassa opetusministeriön raportissa (2002, 23) aikuisopiskelijaksi mielletään 25- 64- vuotias henkilö. Pohjanpään, Niemen ja Ruuskasen teoksessa (2008) aikuisopiskelijana pidetään taas 18- 64- vuotiaista henkilöä.

Aikuiskoulutustarjonta on nykyään niin laaja- alaista ja monipuolista, että aikuisopiskelija ei ole enää vain henkilö, joka opiskelee ainoastaan aikuisille suunnitellussa koulutuksessa. Aikuisopiskelija voi suorittaa opintoja myös nuorille tarkoitettussa, niin sanotussa ikäneutraalissa koulutuksessa tai koulutusorganisaation ulkopuolella. Aikuisopiskelun eri muotoja käsitellään luvussa 2.2.

Aikuisopiskeluun liittyy elinikäisen oppimisen periaate. Se tarkoittaa sitä, että oppiminen ei rajoitu vain peruskoulun seinien sisälle vaan ihminen kehittää osaamistaan, tietojaan ja taitojaan jatkuvasti, läpi elämän erilaisissa ympäristöissä. Aikuisopiskelijalla onkin yleensä takanaan aikaisempia opintoja tai tutkintoja sekä usean vuoden työkokemus. Aikaisemman osaamisen ansiosta aikuisopiskelijan opinnot ja opiskelujärjestelyt voidaankin henkilökohtaistaa paremmin kuin nuoriso- opiskelijan, jotka ovat ryhmänä aikuisopiskelijoita homogeenisempiä. Elinikäisen oppimisen ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen keskeisiä työkaluja korkeakouluissa ovat osaamislähtöiset opetussuunnitelmat, henkilökohtaiset opintosuunnitelmat (HOPS) ja erilaiset osaamisen näyttämisen tavat (Aiemmin hankitun osaamisen...2007, 22).

Aikuisen oppimisesta, sen erityispiirteistä ja psykologiasta sekä aikuiskoulutuksen pedagogiikasta löytyy lukuisia erilaisia teoksia sisältäen mitä moninaisimpia teorioita ja malleja. Koska toimeksiannon perusajatuksena oli käytännönläheinen opinnäytetyö, ei aikuisoppimisen psykologiaa ja pedagogiikkaa toivottu käsiteltävän perusteellisesti. Mielenkiintoinen ja sisällöltään ytimekäs aikuisen oppimisen malli löytyy kuitenkin Auvisen, Malisen ja Mikkosen teoksesta ”Aikuiskoulutuksen toteuttajasta työyhteisöjen osaamisen kehittäjäksi” (2008). Kirjassa tekijät esittelevät aikuisen kokemuksellista

oppimista Malisen rakentamaan malliin nojaten (kuvio 1). Malli pohjautuu ajatukseen, jonka mukaan aikuisen oppiminen on tiedon uudelleen rakenteluprosessi. Aikuisen oppimisen lähtökohtana on oppijan elämäkokemus, joka muodostaa perustan oppimiselle. Aikuisopiskelijalla on kaksi vyöhykettä: kokemustiedon muodostama kova ydin ja ytimen ympärillä mukautuva suojavyöhyke. Kovan ytimen muodostavat vuosien myötä kertyneet osaaminen, tiedot, taidot, tunteet ja asenteet. Näiden muodostama kokonaisuus on jopa puutteineenkin totta opiskelijalle itselleen. Kovan ytimen ympärillä on suojavyöhyke, jonka kautta aikuisoppija valikoi ja käsittelee uusia kokemuksia. Vyöhyke joko auttaa aikuisoppijaa käsittelemään uusia kokemuksia tai estää niiden käsittelyn, jotta uudet vaikutteet eivät pääse muuttamaan henkilökohtaisen kokemustiedon kovaa ydintä. (Auvinen, Malinen, Mikkonen 2008, 20.)

KUVIO 1. Aikuisen kokemuksellisen oppimisen malli (Auvinen, Malinen, Mikkonen 2008, 20)

Aikuisen oppiminen on omien ennakkoluulojen ylittämistä. Todellista oppimista tapahtuu silloin, kun oppijan henkilökohtaiseen kokemustietoon syntyy särö. Tällöin uusi oppimiskokemus aiheuttaa ristiriidan suhteessa oppijan aiempaan kokemustietoon ja elämäkokemukseen. Ilman tätä ristiriitaa oikeaa oppimista ei tapahdu vaan opiskelusta tulee pakonomaista suorittamista, joka ei todellisuudessa muuta oppijan tapaa toimia ja ajatella. Opettajalla on oma roolinsa särön tekemisessä vaikka aikuisopiskelun onkin ajateltu olevan itseohjautuvaa ja opiskelijoiden oma-aloitteisuuteen perustuvaa. Opettaja ei voi pakottaa opiskelijoita todelliseen oppimisprosessiin, mutta hän ei saa myöskään jättää heitä yksin oppimisessaan. Oppimisessa tarvitaan sekä itsenäisyyttä että vuorovaikutusta. (Auvinen, Malinen, Mikkonen 2008, 21.)

2.2 Aikuisopiskelun eri muodot

Aikuisopiskelijoiden joukko on hyvin heterogeeninen, sillä koulutukseen hakeutumisen syyt, koulutustarpeet ja aikaisempi osaaminen ovat jokaisella erilaisia. Koulutus voi liittyä työhön tai ammattiin; se voi olla lisä- ja täydennyskoulutusta, yleissivistävää, työvoimapoliittista, ajanvietettä ja niin edelleen. Aikuisopiskelu jaetaan tyypillisesti kolmeen osaan, jotka ovat formaali, non- formaali ja informaali koulutus (Heinonen 2002, 22–23).

Formaali koulutus tarkoittaa tutkintotavoitteista koulutusta ja sitä toteutetaan koulutusorganisaatioissa. Non- formaali koulutus tapahtuu myös koulutusorganisaatioissa, mutta se ei ole tutkintotavoitteista. Esimerkiksi työpaikalla ja kansalaisjärjestöissä toteutettu koulutus on non- formaalia. Informaali oppiminen on itseohjautuvaa, koulutusorganisaation ulkopuolella tapahtuvaa oppimista. Informaali oppiminen voidaan vielä jakaa intentionaaliseen ja non- intentionaaliseen oppimiseen. Silloin, kun itseopiskelu on suunniteltua ja tavoitteellista, oppiminen on intentionaalista. Muun toiminnan ohessa, ikään kuin tiedostamatta tapahtuva oppiminen on non- intentionaalista. (Heinonen 2002, 22–23.)

2.3 Aikuiskoulutukseen osallistuminen Suomessa

Tilastokeskus on kartoittanut aikuiskoulutukseen osallistumista Suomessa säännöllisesti. Tässä luvussa mainitut osallistumisluvut pohjautuvatkin Pohjanpään, Niemen ja Ruuskasen kirjaan ” Osallistuminen aikuiskoulutukseen. Aikuiskoulutustutkimus 2006.” (2008).

Suomalaiset osallistuvat vilkkaasti aikuiskoulutukseen. Vuonna 2006 joka toinen suomalainen eli yli 1,7 miljoonaa 18- 64- vuotiasta henkilöä osallistui erityisesti aikuisille järjestettyyn koulutukseen. Osallistumisluku vastaa 52 %:a 18- 64- vuotiaasta väestöstä. Naiset osallistuvat aikuiskoulutukseen miehiä useammin kaikissa ikäryhmissä. Vuonna 2006 naisia oli aikuiskoulutuksessa kaikkiaan 950 000 henkeä, kun taas miehiä oli 760 000 henkeä. Aikuiskoulutukseen osallistuivat useimmiten 25- 44- vuotiaat suomalaiset. Vähäisintä aikuiskoulutukseen osallistuminen oli 55- 64- vuotiaiden keskuudessa.

Pohjakoulutuksellakin on vaikutuksensa aikuiskoulutukseen osallistumisessa. Mitä pidempi pohjakoulutus aikuisella on ja mitä korkeammalla sosioekonomisessa asemassa hän on, sitä todennäköisemmin hän osallistuu aikuiskoulutukseen. (Pohjanpää, Niemi, Ruuskanen 2008, 20.)

2.4 Muutokset toimintaympäristössä ja aikuiskoulutuksen haasteet

Työelämässä tapahtuu voimakas kansainvälistyminen sekä ammattirakenteiden, työtehtävien ja työn sisältöjen muutos. Yrityksiltä vaaditaan erikoistumista, muutosvalmiutta, omien vahvuuksien hyödyntämistä parhaalla mahdollisella tavalla sekä jatkuvaa tuottavuuden parantamista, jotta ne menestyisivät globaalissa kilpailussa. (Aikuiskoulutuspolitiikka Suomessa...2008, 5.)

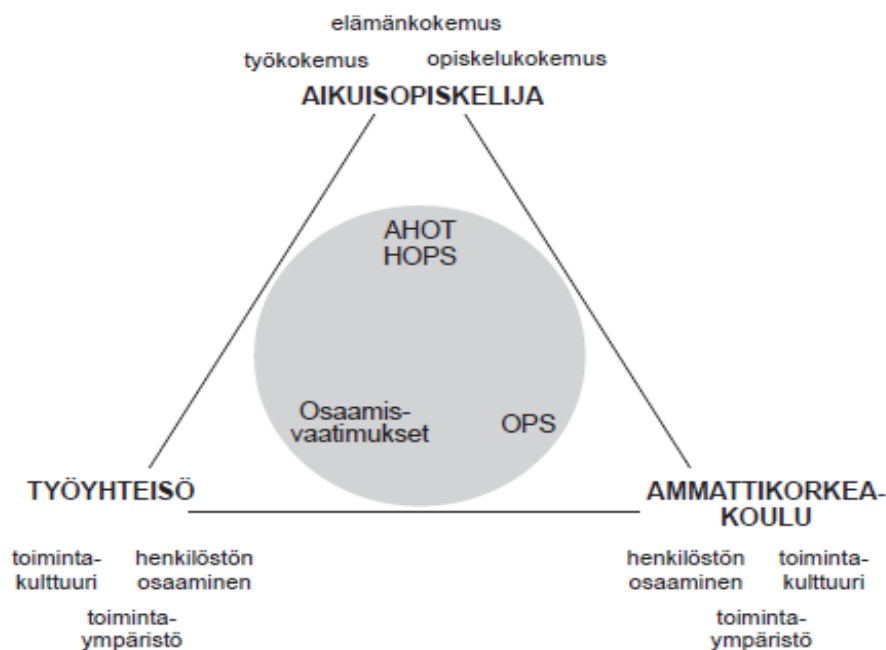
Osaavat työntekijät ovat menestyvän yrityksen kantava voima. Osaamis- ja tehokkuusvaatimusten kasvu osoittaaakin toimivan aikuiskoulutuksen ja elinikäisen oppimisen tärkeyden. Osallistumisasteen kasvattaminen ei yksin riitä vaan tarvitaan myös laadun, osuvuuden ja tehokkuuden parantamista (Auvinen, Malinen, Mikkonen 2008, 6).

Globalisaatio eli yksinkertaisesti määriteltynä pääomien ja tavaran vapaa liikkuminen maailmassa on muuttanut maailman taloussuhteita ja työn jakaantumista maapallolla. Yhä yleisempää on, että työt tai opinnot vievät ulkomaille. Yhtälailla tuo liikenne kulkee myös toisinpäin, ulkomailta kotimaahamme. Voimakkaan kansainvälistymisen myötä tieto ja osaaminen liikkuvat siinä missä ihmisetkin. Työntekijältä edellytetään kykyä toimia monikulttuurisissa työyhteisöissä ja sietää erilaisuutta.

Suomen väestö vanhenee, nuoret ikäluokat pienenevät ja työvoiman määrä supistuu. Tieto- ja viestintätekniikan huima kehitysvauhti on myös haaste aikuiskoulutukselle. Uuden teknologian käyttöönoton myötä yritykset uudistavat toimintatapojaan. Työn fyysisen kuormittavuuden vähetessä tiedollisen ja kognitiivisen suorittamisen merkitys kasvaa. (Heinonen 2002, 120.) Aikuisen on jatkuvasti päivitettävä perustaitojaan pysyäkseen yhä teknistyvän yhteiskunnan kyydissä.

Vaikka aikuiskoulutukseen osallistutaan runsain joukoin Suomessa, kouluttautumiselle voidaan kokea esteitä. Koulutus kasaantuu tietyille ihmisryhmille, koska osa väestöstä kokee, ettei koulutuksesta ole mitään hyötyä tai että siihen ei ole riittävästi kannusteita. On aikuisia, joille ei ole edes selvää, millaista koulutusta on tarjolla ja millaisin ehdoin. Yleisimmät koulutukseen osallistumisen esteet liittyvät arjen, työn ja opiskelun yhteensovittamiseen. Väsymys, hankalat työajat, jatkuva kiire, koulutusmahdollisuuden kaukainen sijainti ja taloudelliset syyt estävät koulutukseen hakeutumisen. Aikuisen edellisistä opiskeluista voi olla jo pitkäkin aika ja aikaisemmat opiskelukokemukset eivät ole välttämättä olleet miellyttäviä. Tuolloin epäonnistumisen pelko ja vähäinen pohjakoulutus jarruttavat aikeita osallistua koulutukseen. Myös kiinnostuksen puute, terveydelliset syyt, vaikeus löytää sopivaa koulutusta tai opetus- ja oppimismetodien sopimattomuus vaikeuttavat aikuiskoulutukseen hakeutumista. (Heinonen 2002, 34- 37.)

Ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen haasteita voidaan havainnollistaa Auvinen, Malisen ja Mikkosen laatiman kolmiomallin avulla (kuvio 2). Aikuiskoulutus on toteutettu onnistuneesti, kun yhteistyö toimii opiskelijan, ammattikorkeakoulun ja työyhteisön välillä. Samaan aikaan koulutuksessa huomioidaan aikuisopiskelijan oppimisen erityispiirteet ja opiskelijan aikaisempi osaaminen sekä työkokemus on hyödynnetty. (Auvinen, Malinen ja Mikkonen 2008, 17.)

KUVIO 2. Aikuiskoulutuksen toteuttaminen opiskelijoiden, ammattikorkeakoulun ja työelämän yhteistyönä (Auvinen, Malinen ja Mikkonen 2008, 17)

3 RAKENNUSALA SUOMESSA

3.1 Kiinteistö- ja rakennusala Suomessa

Kiinteistö- ja rakennusklusteriin kuuluvat toimialat, jotka rakentavat ja tuottavat muun muassa asuin-, työpaikka- ja vapaa-ajan tilat ja rakennukset, liikenneverkon, erilaiset ympäristörakenteet sekä vesihuoltoverkon ja energiahuoltoverkon. Myös koko rakennettuun ympäristöön kohdistuva kunnossapito- ja korjaustoiminta sekä kiinteistönpito ovat olennainen osa klusterin toimintaa. (Suomen kiinteistö- ja rakennusklusteri 2011.)

Rakentamisella on suuri merkitys Suomen kansantaloudessa. Siihen käytetään noin 10 % bruttokansantuotteesta. Kansallisvarallisuudestamme rakennusten, maa- ja vesirakenteiden sekä rakennetun ympäristön osuus on 70 %:n luokkaa. Suomessa tehdyistä investoinneista yli 60 % on rakentamista. (Rakennusmarkkinat Suomessa 2011.)

Rakennustuotannon arvo vuonna 2010 oli 27 miljardia euroa. Kokonaisarvo jakautuu eri toimialojen kesken seuraavasti:

1. Talonrakentaminen 21,5 miljardia euroa
 - o Korjausrakentaminen 9,5 miljardia euroa
 - Asuinrakennukset 5,3 miljardia euroa
 - Muut rakennukset 4,2 miljardia euroa
 - o Uudisrakentaminen 12,0 miljardia euroa
 - Asuinrakennukset 5,8 miljardia euroa
 - Muut rakennukset 6,2 miljardia euroa
2. Maa- ja vesirakentaminen 5,5 miljardia euroa
 - o Investoinnit 3,9 miljardia euroa
 - o Kunnossapito 1,6 miljardia euroa

3.2 Rakennusalan koulutusjärjestelmä

Rakennusalan tutkintoja on hämmäyttävän paljon ja alalla on sekä nykyisen tutkinnon suorittaneiden lisäksi vanhan tutkintojärjestelmän suorittaneita. Lisäksi rakentamisen opintoja tai kokonaisen tutkinnon voi suorittaa aikuiskoulutuksena. Kiinteistö- ja rakentamisan koulutus- ja osaamisbarometrissä (2008, 11) on kuvattu rakennusalan koulutusjärjestelmää.

Rakennusalan nykyiset tutkinnot koostuvat seuraavista ryhmistä (Kiinteistö- ja rakentamisan koulutus- ja osaamisbarometri 2008, 11):

- Ylemmät korkeakoulututkinnot:
 - o Tekniikan kandidaatit
 - o Arkkitehdit (tekniikan lisensiaatteja tai tohtoreita)
 - o Diplomi- insinöörit (tekniikan lisensiaatteja tai tohtoreita)
 - o Ylempi AMK- tutkinto (vuodesta 2005)
- Ammattikorkeakoulututkinnot:
 - o AMK- insinöörit (vuodesta 1996)
 - o Rakennusmestarit AMK (1996 ja jälleen vuodesta 2007)
- Toisen asteen koulutus, ammatilliset perustutkinnot, näyttötutkinnot ja niin edelleen:
 - o Ammattityöntekijät

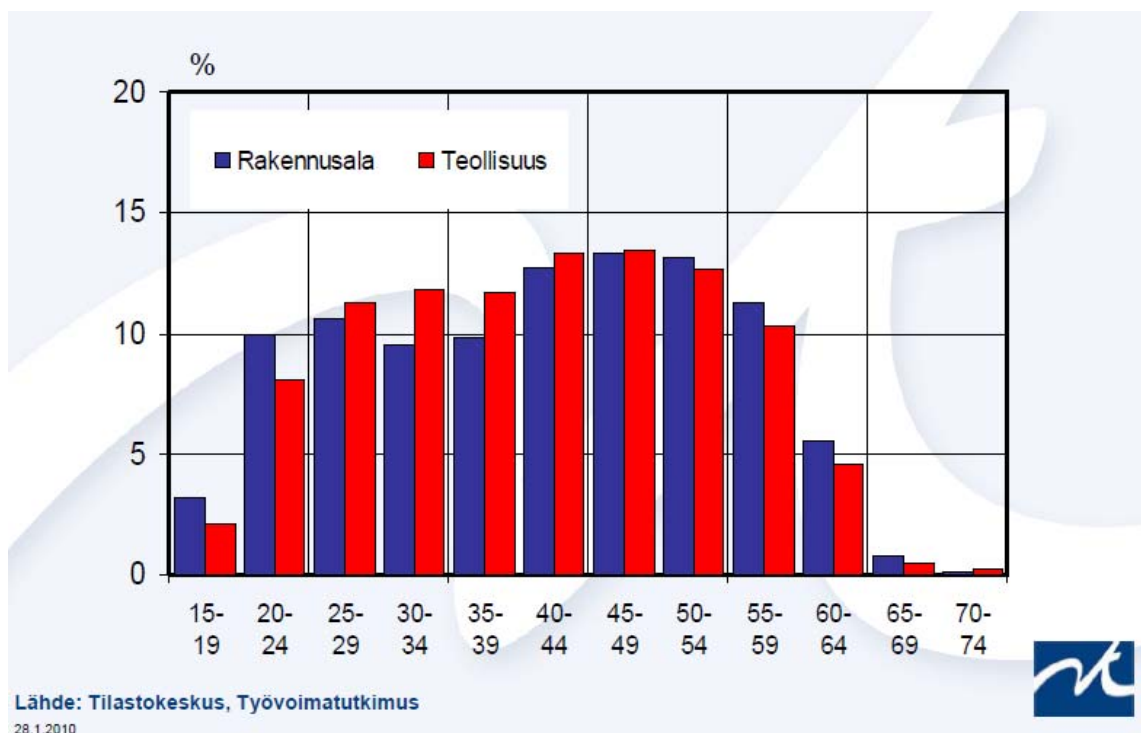
Vanhan tutkintojärjestelmän mukaisen tutkinnot:

- Teknilliset oppilaitokset:
 - o Opistoinsinöörit
 - o Rakennusarkkitehdit (vuoteen 1996)
 - o Rakennusmestarit (vuoteen 2000)

3.3 Työvoima ja työllisyys rakennusalaalla

Rakennusala on merkittävä työllistäjä valtiossamme. Rakennusalan työllisten määrä oli vuonna 2010 keskimäärin 175 000 henkilöä. Talonrakentamisessa oli 61 000 henkilöä, maa- ja vesirakentamisessa 20 000 henkilöä ja erikoistuneessa rakennustoiminnassa 91 000 henkilöä. (Rakennusalan työllisyys 2011.)

Rakennusalaalla vallitsee sama trendi kuin Suomen työmarkkinoilla yleisesti. Työvoima on melko ikääntynyttä, mikä johtaa runsaslukaiseen eläköitymiseen lähitulevaisuudessa etenkin työnjohtajien ja suunnittelijoiden keskuudessa. Rakennusteollisuus RT on arvioinut toimialan eläkepoistuman olevan noin 5 000 työntekijää vuodessa (Kiinteistö- ja rakentamisalan koulutus- ja osaamisbarometri 2008, 29). Uutta, koulutettua työvoimaa tarvitaan kipeästi jatkossa. Tilastokeskus havainnollistaa rakennusalan työllisten ikäjakamaa vuonna 2009 pylväskuvion avulla (kuvio 3). Kolme suurinta ikäluokkaa ovat 45- 49- vuotiaat, 40- 44- vuotiaat ja 50- 54- vuotiaat.

KUVIO 3. Rakennusalan työllisten ikäjakama vuonna 2009 (Tilastokeskus 2010)

Rakennusala on entistä kansainvälisempää. Ulkomaisen työvoiman käyttäminen ja ulkomaisten yritysten määrä Suomessa on ollut kasvussa viime vuosina. Talonrakennusalaalla työskentelevien ulkomaalaisten määrä on kaksinkertaistunut Suomessa kol-

messa vuodessa. Ulkomaisen työvoiman osuus oli neljänneksen Uudenmaan talonrakennustyömailla ja koko maassa noin 15 %. Valtaosa ulkomaisesta työvoimasta on tullut maahamme lähetettyinä työntekijöinä, joiden työnantajia ovat ulkomailla toimivat yritykset. Vain pieni osa ulkomaisesta työvoimasta on palkattu kotimaisiin yrityksiin. (Rakennusalan työllisyys 2011.)

Vuonna 2008 ulkomaiset yritykset muodostivat 2-3 % rakennusalan yritys-kannasta työllistäen noin 5 900 palkansaajaa. Ulkomaiset yritykset ovat etenkin Virosta ja Venäjältä peräisin olevien yrittäjien hallinnoimia. Osa Suomessa toimivista ulkomaalaisista rakennusliikkeistä ja työvoimaa rakennustyömaille vuokraavista yrityksistä on kuitenkin suomalaistaustaisia tai suomalaisten ja virolaisten liikemiesten Viroon perustamia yrityksiä. (Rakennusalan työllisyys 2011.)

3.4 Rakennusalan näkymät

Rakennusteollisuus RT:n suhdannekatsauksen (2011) mukaan rakentamisen näkymät vuodelle 2011 ovat melko valoisat. Suhdannenäkymiä kohentavat muun muassa asuntoaloitusten lisääntyminen 50 %:lla, vientivetoisen talouskasvun jatkuminen sekä kuluttajien ja elinkeinoelämän vahvistunut luottamus. Rakentamisen ennustetaan kasvavan vuonna 2011 noin 5 % ja vuonna 2012 vielä 3 %. (Rakennusteollisuus 2011, 1- 2.)

Etenkin korjausrakentamisen odotetaan kasvavan viime vuoteen verrattuna, jolloin sen arvo oli 9,5 miljardia euroa. Rakennuskanta vanhenee ja teknistä laatua on päivitettävä nykyajan tasolle, mikä taas edesauttaa korjausrakentamisen kasvua. Uudisrakentaminen kasvoi vuonna 2010 10 % ja tänä vuonna kasvu on todennäköisesti maltillista. Uusia taloja aloitetaan tänä vuonna 33 500, mutta korkotason kohoaminen hillitsee asuntotuotannon kasvua. Toimitila- ja liikerakentamiselle ennustetaan vain pientä kasvua. Vaikka viime vuonna toimitilojen aloitukset kääntyivät nousuun, on tyhjiä tiloja edelleen suuri määrä vuokralaisten suosiessa uusia ja tehokkaampia tiloja. Teollisuusrakentaminen lisääntyy hieman tehdasteollisuuden investointien myötä. (Rakennusteollisuus 2011, 1- 5.)

Maa- ja vesirakennusinvestoinnit vähenivät lähes 9 % vuonna 2010. Maa- ja vesirakentaminen jatkaa luultavasti supistumistaan, sillä uusien kohteiden painopiste on vuodessa 2012. Infra- alan yritysten tilauskanta vuoden 2011 alussa oli normaalia pienempi. Tuotannon vähenemiseen vaikuttivat sääolosuhteet sekä ammattityövoimanpuute. Tulevat ratahankkeet, tunnelirakentaminen, energiaverkostojen rakentaminen ja kaivosten avaaminen parantavat kuitenkin kevään ja kesän näkymiä. (Rakennusteollisuus 2011, 6.)

Suomalaisten rakennusyritysten kansainvälinen toiminta kasvoi vuonna 2010, jolloin rakennusyritysten kansainvälisten toimintojen arvo oli Rakennusteollisuus RT:n seurannan mukaan 2,9 miljardia euroa. Uusia tilauksia saatiin 1,2 miljardin euron edestä. Talouden globalisoituessa ja kilpailun kiristyessä kansainvälisen toiminnan nähdään kasvavan ennestään. (Rakennusteollisuus 2011, 8.)

3.5 Epävarmuustekijät rakennusalalla

Rakennusalan lähitulevaisuuden näkymissä on myös epävarmuustekijöitä. Rakennusteollisuus RT:n suhdannekatsauksessa (2011, 6) kerrotaan rakentamisen hinta- ja kustannustason noususta. Työkustannuksia kasvattavat rakennusteollisuuden toimialojen sopimat palkankorotukset sekä raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen kohoaminen. Epävarmuutta näkymiin aiheuttavat myös Japanin massiivisen maanjäristyksen vaikutukset maailman talouteen, Euroopan velkakriisi, inflaatiopaineet, rakennusalalla vallitseva työttömyys sekä työllisyyden heikentyminen. Vaikkakin tehtyjen työtuntien määrä oli kasvussa vuonna 2010 ja työllisyys lähti loppuvuonna nousuun, erikoistuneessa rakennustoiminnassa sekä maa- ja vesirakentamisessa työllisten määrä väheni. (Rakennusteollisuus 2011, 1.)

Suuri epävarmuustekijä lähitulevaisuudessa on suurten ikäluokkien eläköityminen. Paineita luodaan koulutusjärjestelmämme suuntaan; saadaanko uutta, ammattitaitoista työvoimaa sitä mukaa, kun työvoimaa poistuu? Ulkomaisen työvoiman käytön yleistyminen ei yksinään ratkaise poistuman vaikutuksia. Suomen Rakennusinsinöörien Liiton julkaisemassa Rakentamisen koulutus- ja osaamisbarometrissä (2008) todetaan, että toimialalle valmistuu lähivuosina noin 3600 koulutettua työntekijää vuosittain kaikki

koulutustasot huomioiden. Koulutuksen aloituspaikat vastaavat eläköityvien määrää kohtuullisen hyvin, mutta keskeyttäneiden osuudet ovat kohtalaisen suuret eikä esimerkiksi yritysten kansainvälistymistä tai toiminnan laajentumista ole otettu huomioon. Erityisesti rakennusmestarit ja infrarakennusmestarit tulevat kärsimään eläköitymisestä ellei opiskelijamäärät nouse. Oppilaitosten riittävään resursointiin, keskinäiseen erikoistumiseen sekä yhteistyöhön elinkeinoelämän kanssa tulee kiinnittää huomiota (Kiinteistö- ja rakentamisalan koulutus- ja osaamisbarometri 2008, 1).

3.6 Haasteet rakennusalalla

Edellä mainitut epävarmuustekijät kuten rakentamisen hinta- ja kustannustason nousu, Euroopan velkakriisi, työllisyyden heikentyminen ja eläköityminen ovat epävarmuutta luodessaan myös haasteita rakentamiselle. Rakentamisen kansainvälistyminen Suomessa nähdään myös haasteena, sekä yrityksen että työntekijän näkökulmasta.

Kansainväliset yritystoiminnot, niiden harkitseminen ja toteuttaminen saattavat olla ajankohtaisia toimenpiteitä kilpailun kiristyessä. Yksittäisen työntekijän perspektiivistä kansainvälistyminen on tuonut ulkomaisia kollegoja alalle yhä enenevässä määrin. Työskentely ulkomaalaisen kanssa voi olla haastavaa yhteisen kielen puuttuessa ja erilaisten työkulttuurien vuoksi. Keikkatyöläisten kohdalla työajan yhteensovittaminen normaaliin työaikaan ja rakentamisen kulkuun ei olekaan yksinkertaista. Työntekijöiden kehittämistarpeet liittyvät kielitaitoon, määräyksiin, lakeihin ja työehtoihin. Väärinymmärryksiltä vältytään, kun ulkomainen kollega perehdytetään työtehtäviin sekä suomalaisen rakentamistapaan, kulttuuriin ja työturvallisuuteen. Työjohto puolestaan tarvitsee lisäkoulutusta kielitaidossa, vieraista kulttuureista, ihmissuhdetaidoissa ja hallinnollisissa käytännöissä. (Kiinteistö- ja rakentamisalan koulutus- ja osaamisbarometri 2008, 50.)

Muita haasteita rakennusalalla ovat kuntarakenteen muutokset, muutokset säädöksissä ja määräyksissä sekä palveluliiketoiminnan kasvu. Kuntaliitoksilla on vaikutusta yhdyskunta- ja ympäristöpalveluihin, teknisiin palveluihin sekä toimitilapalveluihin. Rakentamista säätelevät monet säädökset ja määräykset, jotka eurooppalaistuvat jatkuvasti. Tärkeimpiä alalla vallitsevia säädöksiä ja määräyksiä ovat eurokoodit, rakentamismää-

räyskokoelma, maankäyttö- ja rakennuslaki, energiatehokkuuteen liittyvät säädökset ja määräykset, hankintalainsäädäntö sekä laki ammattipätevyyden tunnustamisesta. Palveluliiketoiminnan kasvu tarkoittaa sitä, että kiinteistöpalveluiden merkitys kiinteistö- ja rakentamissektorilla kasvaa sekä kiinteistö- ja liike-elämän palvelut ovat suurin yksittäinen ryhmä koko palvelutoimialojen ryhmästä. (Kiinteistö- ja rakentamisalan koulutus- ja osaamisbarometri 2008, 51- 55.)

4 RAKENNUSALAN KOULUTUSOHJELMAT AIKUISILLE TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA VUOSINA 2008- 2010

4.1 Rakennustekniikka, aikuiset (Insinööri AMK)

Rakennustekniikan insinööritutkinnon laajuus 240 opintopistettä. Opintojen kesto on 3-4 vuotta (opistotason tutkinnon suorittaneille 1- 3 vuotta). Hakijalta edellytetään joko ylioppilastutkintoa tai ammatillista perustutkintoa sekä 2 vuotta yleistä työkokemusta täysi- ikäisenä. Opistotason suorittaneilla esimerkiksi teknikolla, insinöörillä tai rakennusmestarilla on oltava tutkinto, joka on suoritettu vuoteen 2000 mennessä sekä 2 vuotta yleistä työkokemusta täysi- ikäisenä. (Rakennustekniikan koulutusohjelma 2010.)

Aikuisten rakennustekniikan opinnot koostuvat perusopinnoista, ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista, harjoittelusta sekä opinnäytetyöstä. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma eli HOPS opintojen alussa. HOPSia laadittaessa otetaan huomioon opintojaksot, jotka opiskelijan on mahdollista saada hyväksiluetuksi. (Rakennustekniikka, aikuiset 2008, 1.) Hyväksiluentaa esitellään tarkemmin luvussa 4.3.

Ensimmäisen vuoden aikana opiskelija suorittaa perusopinnot kieliä lukuun ottamatta. Suuntaavat opinnot eli ammattiopinnot suoritetaan toisena vuotena. Opiskelija valitsee suuntautumisen tiettyyn rakentamisen osa- alueeseen ensimmäisen vuoden kuluessa. Syksyllä 2008 aloittaneiden opiskelijoiden oli mahdollista suuntautua kiinteistönpitotekniikkaan ja vuoden 2009 syksyllä aloittaneilla opiskelijoilla puolestaan joko infrarakentamiseen tai kiinteistönpitotekniikkaan. Vapaasti valittavia opintoja opiskelija voi valita ammattikorkeakoulun yleisesti vapaasti valittavien opintojaksojen joukosta, toisen suuntautumisen opinnoista tai mistä tahansa riittävän tasoisista opinnoista. (Rakennustekniikka, aikuiset 2008, 1- 2.)

Rakennustekniikan koulutusohjelman vuoden 2008- 2009 sekä vuoden 2009- 2010 opetussuunnitelmissa on mainittu koulutusohjelman tavoitteita ja ammattitaitovaatimuksia. Tavoitteena on antaa opiskelijalle perusvalmiudet toimia käytännön työtehtävissä rakennustekniikan ja – tuotannon eri aloilla. Koulutuksessa painotetaan tekniikan opetuk-

sen rinnalla tietotekniikan taitojen soveltamista, ympäristön huomioonottamista sekä valmiutta yrittäjyyteen ja kansainvälisyyteen. Kaikki opiskelevat projektinhallinnan perustiedot. (Rakennustekniikka, aikuiset 2008, 1.)

Ammattitaitovaatimuksia ovat muun muassa taloudellisen ajattelun yhdistäminen tekniiseen osaamiseen, asiakaslähtöinen toimintatapa, palveluhenkisyys, tietotekniikan soveltaminen, matemaattis- luonnontieteelliset valmiudet sekä johtamis-, ihmissuhde-, viestintä- ja neuvottelutaito. Myös arvo- osaaminen, kielitaito, kulttuurien tuntemus ja kyky toimia erilaisissa toimintaympäristöissä ovat eduksi rakennusalalla. (Rakennustekniikka, aikuiset 2008, 1.)

4.2 Rakennusalan työnjohdon koulutusohjelma (Rakennusmestari AMK)

Rakennusmestarin ammattikorkeakoulututkinnon laajuus on 210 opintopistettä. Opintojen kesto on 3- 3,5 vuotta. Hakijalta edellytetään ylioppilastutkintoa tai ammatillista perustutkintoa sekä 2 vuotta yleistä työkokemusta täysi- ikäisenä. (Rakennusalan työnjohdon koulutusohjelma 2011.)

Koulutuksella tähdätään käytännönläheisiin rakennusalan työjohtotehtäviin. Tutkinto antaa kelpoisuuden toimia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa rakennustoissa vastaavana työjohtajana. Rakennusalan työnjohdon koulutusohjelma sisältää perusopinnot, ammattiopinnot, vapaasti valittavat opinnot, harjoittelun ja opinnäytetyön. (Rakennusalan työjohto, aikuiskoulutus 2010, 1.)

Vuoden 2010- 2011 opetussuunnitelmassa on esitetty koulutusohjelman tuottama osaaminen eri vuosina. Ensimmäisen vuoden jälkeen opiskelija tuntee rakennusalan perusteet ja hallitsee matemaattis- luonnontieteelliset perusteet. Hänellä on valmiudet toimia rakennustyömaalla työntekijätasoisissa tehtävissä. Toisen vuoden jälkeen opiskelija tuntee eri tuotantomenetelmät, tuotannon suunnitteluun ja työturvallisuuteen liittyvät menettelyt ja pystyy toimimaan rakennustyömaan avustava työjohtajana kokeneeman henkilön ohjauksessa. Kolmannen vuoden jälkeen opiskelija on syventänyt työmaan toimintoihin liittyvää osaamistaan laadunhallinnan, tehtäväsuunnittelun ja kustan-

nusohjauksen muodossa. Hän kykenee itsenäisesti toimimaan avustavan työnjohtajan tehtävissä. (Rakennusalan työnjohto, aikuiskoulutus 2010, 1-2.)

4.3 Opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen Tampereen ammattikorkeakoulussa

Tampereen ammattikorkeakoulussa on mahdollista hyväksilukea aiempia vastaavalla koulutustasolla hankittuja opintoja sekä myös aiemmin hankittua osaamista, joka on saavutettu esimerkiksi työkokemuksen, kurssien tai harrastusten avulla (Opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen 2010). Ammattikorkeakoulun toimintaohjeessa hyväksilukemisella tarkoitetaan sitä prosessia, jossa muualla suoritettut opinnot (opintojen hyväksilukeminen), työkokemuksella tai muuten hankittu osaaminen (osaamisen hyväksilukeminen) hyväksytään osaksi suoritettavaa tutkintoa tai opintojaksoa, pakollisiin, valinnaisiin tai vapaasti valittaviin opintoihin (Hyväksilukeminen 2011).

Tampereen ammattikorkeakoulun toimintaohjeen mukaan hyväksiluetut opinnot tai osaaminen voivat korvata opetussuunnitelman opintoja tai ne voidaan sisällyttää opetussuunnitelman opintoihin (Hyväksilukeminen 2011):

”Korvaaminen; opintoja korvataan muualla suoritetuilla, oppimistavoitteiltaan vastaavilla, samantasoisilla opinnoilla.

Sisällyttäminen; muualla suoritettujen opintojen liittäminen osaksi tutkintoa.

Tunnistaminen; eri tavoin hankitun osaamisen ymmärtäminen, jäsentäminen ja osoittaminen suhteessa tutkinnon osaamistavoitteisiin.

Tunnustaminen; virallisen hyväksynnän antaminen opiskelijan eri tavoin hankkimalle osaamiselle.”

Miten yksilön osaaminen voidaan hyväksilukea? Opintojen hyväksilukeminen on helppompaa ymmärtää kuin osaamisen todentaminen, sillä opinnot ovat ikään kuin ”selkeitä tapauksia”. Opinnot voivat olla kotimaisissa ja ulkomaisissa korkeakouluissa tai yliopistoissa suoritettuja opintoja.

Muualla hankitun osaamisen tunnistamisella tarkoitetaan Tampereen ammattikorkeakoulun toimintaohjeessa niitä toimenpiteitä, jotka mahdollistavat opiskelijan erilaisissa tilanteissa hankkiman osaamisen hyväksilukemisen. Osaamisen hankkimisen muodot (opinnot, kurssit, työkokemus tms.) vaikuttavat siihen, millaisilla menetelmillä hankittu osaaminen voidaan osoittaa luotettavalla tavalla. Yleisemmin käytettyjä osaamisen todentamisen menetelmiä ovat mm. opiskelijan tekemät taitokokeet, portfolioit, harjoitustyöt ja tentit, joilla opiskelija osoittaa saavuttaneensa opintojakson osaamistavoitteet. (Hyväksilukeminen 2011.)

Tampereen ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä 4. luvussa on oma pykälänsä opintojen ja osaamisen hyväksilukemista koskien (Tutkintosääntö 16.6.2010):

”16 § Opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen

Opintojen hyväksilukeminen

Ammattikorkeakoulussa voidaan hyväksilukea kotimaisissa tai ulkomaisissa korkeakouluissa tai yliopistoissa suoritettuja opintoja. Koulutuksen yleisenä kelpoisuusvaatimuksena olevan tutkinnon opintoja ei voida hyväksilukea.

Korkeakoulussa suoritettuja opintoja luetaan hyväksi sen koulutusohjelman opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti, mitä opiskelija on suorittamassa. Toisessa ammattikorkeakoulussa suoritettut saman koulutusohjelman opinnot luetaan hyväksi lukuun ottamatta koulutusohjelmittain erikseen määriteltyjä opintoja. Mikäli opiskelijalla on toisen koulutusohjelman opintoja tai yliopisto-opintoja, ne pyritään lukemaan hyväksi niiltä osin, kun ne vastaavat koulutusohjelman opintoja, tutkinnossa määriteltyä osaamista tai soveltuvat muuten tutkinnon osaksi. Päätöksen hyväksiluvusta tekee koulutuspäällikkö. Hyväksiluettavat opintojaksot kirjataan Winhaan alkuperäisellä nimellä arvosanoineen.

Osaamisen hyväksilukeminen

Opiskelijalla on oikeus hakea muualla hankitun osaamisen tunnustamista riippumatta siitä missä ja miten tuo osaaminen on hankittu. Tunnustettavan osaamisen tulee olla koulutusohjelman opintojaksojen tavoitteiden mukaista. Opiskelijalla on vastuu osaamisen osoittamisesta, todistamisesta ja riittävien tietojen toimittamisesta.

Osaamisen hyväksilukua koskevat kriteerit ja toimintatavat määritellään TAMKin ohjeissa opintojen ja osaamisen hyväksiluvusta. Aloitteen osaamisen hyväksiluvusta tekee opiskelija. Osaamisen tunnistaa ja tunnustaa osaamisesta vastaava opettaja. Arvioinnissa noudatetaan samaa arviointikriteeristöä ja arviointiasteikkoa kuin opintojaksoilla, jotka sisältävät vastaavan osaamisen.

Osaamisen tunnistamisen tavat ja näytöillä hyväksyttävien opintojen määrä määritellään koulutusohjelmakohtaisesti. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään pääsääntöisesti opintojen alussa tai viimeistään ennen opintokokonaisuuden alkua, jos hakemus on toimitettu aikataulun mukaisesti.

Osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvät oikaisuvaatimukset käsittelee tutkintolautakunta.”

4.4 Rakennustekniikan kompetenssimatriisi

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liitetään käsitteet kompetenssi ja kvalifikaatio. Se, miten yksilö pyrkii vastamaan työelämän asettamiin kvalifikaatio- eli osaamisvaatimuksiin merkitsee kompetenssia eli pätevyyttä. Sillä ei ole merkitystä, minkälaisen oppimisen kautta kompetenssi on saavutettu, koska oppiminen voi olla formaalia, non- formaalia tai informaalia. Ammattitaito tarkoittaa sitä, että työntekijän kompetenssi ja työelämän kvalifikaatiovaatimukset vastaavat toisiaan. (Lätti, Putkuri 2009, 108.)

Rakennustekniikan insinööritutkinnon sekä aikuisten että nuorten opetussuunnitelman yhteydestä löytyy kompetenssimatriisi, jossa on määritelty yleiset kompetenssit ja rakennustekniikan koulutusohjelman kompetenssit. Yleisiä kompetensseja ovat itsensä kehittäminen, eettinen osaaminen, viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, kehittämistoiminnan osaaminen, organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen sekä kansainvälisyysosaaminen (Kompetenssimatriisi 2008).

Rakennustekniikan koulutusohjelma tuottaa puolestaan rakentamisen ympäristövastuusta ja elinkaariosaamista, rakenteiden suunnitteluosaamista, rakentamisprosessiosaamista,

rakennusalan kustannusosaamista ja korjausrakentamisen erityisosaamista. Kun vertaa näitä koulutusohjelman antamia kompetensseja edellisessä luvussa kerrottuihin rakentamisalan epävarmuustekijöihin ja haasteisiin huomataan, että luvut käsittelevät samoja asioita. Voidaankin todeta, että opetussuunnitelman perusteella rakennustekniikan koulutusohjelma valmentaa sekä nuoriso- että aikuispuolen opiskelijat kohtaamaan juuri ajankohtaiset rakennusalan haasteet. (Kompetenssimatriisi 2008.)

5 KYSELYTUTKIMUS RAKENNUSTEKNIIKAN JA RAKENNUSALAN TYÖNJOHDON AIKUISOPISKELIJOILLE

5.1 Kyselytutkimuksen tavoite

Tampereen ammattikorkeakoulun aikuisopiskelijaryhmät ovat erittäin heterogeenisiä, minkä vuoksi toimeksiantajan on hankala tunnistaa yksilötasolla jokaisen koulutustarve ja aikaisempi osaaminen. Aikuisopiskelijoiden kirjava tausta asettaa omat haasteensa opetussuunnitelma- ja opetustyöhön. Rakennusalan koulutusohjelmien aikuisopiskelijoista ei ole aikaisemmin kerätty informaatiota varsinaisen tutkimuksen muodossa. Palautteita opiskelijoilta on saatu ainoastaan opintojaksopalauteiden ja valmistuneiden OPALA- kyselyn avulla.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten hyvin rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon koulutusohjelmat vastaavat aikuisopiskelijoiden tarpeita ja odotuksia. Työn tarkoituksen ja suuren otoskoon vuoksi tutkimusotteeksi valittiin kvantitatiivinen tutkimus. Tutkimuksen aineisto kerättiin kyselytutkimuksen avulla. Tarkoituksena oli, että toimeksiantaja voi hyödyntää tutkimustuloksia opetussuunnitelmatyössä vastataksseen aikuisopiskelijoiden odotuksiin ja tarpeisiin entistä paremmin.

5.2 Kyselytutkimuksen toteuttaminen

5.2.1 Kyselylomake

Kyselylomakkeeseen (liite 1) laaditut kysymykset liittyivät aikuisopiskelijan taustatietoihin, motiiveihin ja odotuksiin, opiskelijan aikaisempaan osaamiseen, sen tunnistamiseen ja tunnustamiseen sekä opetusmenetelmiin ja – järjestelyihin. Lomakkeen ensimmäisessä osiossa tiedusteltiin vastaajan taustatietoja eli sukupuolta, ikää, vuosikurssia, suuntautumisvaihtoehtoa, pohjakoulutusta ennen TAMKia, työtilannetta sekä ennen opintojen aloittamista että opintojen aikana, työnantajan suhtautumista opiskeluun sekä työn ja opintojen vastaavuutta toisiinsa.

Kyselylomakkeen toisessa osiossa pyydettiin vastaajaa ottamaan kantaa siihen, miten merkittävästi tietyt asiat olivat vaikuttaneet siihen, että hän haki rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon koulutusohjelmiin. Lomakkeessa valmiiksi annetut koulutukseen hakeutumisen syyt pohjautuvat Heinosen toimittamaan opetusministeriön raporttiin ” Suomen aikuiskoulutuspolitiikan teematutkinta. Katsaus suomalaiseen aikuiskoulutukseen ja OECD:n arviointiraportti” (Heinonen 2002, 38- 43). Samassa osiossa pyydettiin vastaajaa myös kuvailemaan, millaisia odotuksia hänellä oli hakeutuessaan koulutukseen sekä nimeämään erityisen haasteellisia opintojaksoja.

Motiivien ja odotusten jälkeen vastaajalta kysyttiin, oliko hänellä aikaisempaa osaamista ennen opintojen aloittamista. Mikäli hänellä ei ollut aikaisempaa osaamista, lisäksymykset sai sivuuttaa. Mikäli vastaajalla oli aikaisempaa osaamista, häntä pyydettiin antamaan lisätietoja työkokemuksesta, aikaisemmista alaan liittyvistä opinnoista ja kursseista. Lisäksi kysyttiin, huomioitiinko aikaisempi osaaminen; millä tavoin se huomioitiin ja huomioitiinko se tarpeeksi.

Kyselylomakkeessa kysyttiin myös vastaajan mielipidettä opetusmenetelmiin ja - järjestelyihin. Vastaajaa pyydettiin arvioimaan, miten hyvin tietyt opetusmenetelmät sekä lähiopetuksen ajankohdat, viikonpäivät ja määrät sopivat hänelle asteikolla 5= sopii erittäin hyvin, 1= ei sovi lainkaan. Lisäksi vastaajalle annettiin mahdollisuus ehdottaa toisenlaisia opetusjärjestelyjä, mikäli jokin opintojakso sellaista vaati.

Lomakkeen viimeiseen osioon laadittiin väittämiä liittyen HOPSiin, vastaajan omiin opintoihin, opintojaksoihin, opetusjärjestelyihin, opintojen ohjaukseen sekä opettajien ja opiskelijoiden väliseen vuorovaikutukseen. Väittämiin tuli ottaa kantaa asteikolla täysin samaa mieltä, täysin eri mieltä. Kyselylomake päättyi vapaa sana- osioon, jossa oli tyhjä kenttä vastaajan omia ajatuksia varten.

5.2.2 Kohderyhmä ja otanta

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Tampereen ammattikorkeakoulun rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon aikuisopiskelijat. Koska tutkimusaineisto suunniteltiin kerättävän aikuisopiskelijoiden lähiopetustunneilla, otantaan vaikuttivat ennen kaikkea aikuisopiskelijoiden lähiopetusaikataulut. Muutama aikuisryhmä oli jo niin loppusuoralla opinnoissaan, että heillä ei ollut lähiopetustunteja lainkaan keväällä 2011. Ne jäivätkin otannan ulkopuolelle.

Tutkimuksen otos koostuu niistä aikuisopiskelijaryhmistä, joilla oli lähiopetustunteja toukokuussa 2011. Ryhmiä oli neljä ja läsnä olevia opiskelijoita ryhmissä oli yhteensä 101 henkilöä, josta naisia oli 15 henkilöä ja miehiä oli 86 henkilöä. Ryhmät olivat seuraavat:

08IA331

- Vuonna 2008 aloittaneet, kiinteistönpitotekniikkaan suuntautuneet aikuiset.
- 23 läsnä olevaa opiskelijaa, joista naisia 4 ja miehiä 19.

09IA331

- Vuonna 2009 aloittaneet, kiinteistönpitotekniikkaan suuntautuneet aikuiset.
- 23 läsnä olevaa opiskelijaa, joista naisia 4 ja miehiä 19.

09IA351

- Vuonna 2009 aloittaneet, infrarakentamiseen suuntautuneet aikuiset.
- 26 läsnä olevaa opiskelijaa, joista naisia 5 ja miehiä 21.

10AR441

- Vuonna 2010 aloittaneet rakennusalan työnjohdon aikuiset
- 29 läsnä olevaa opiskelijaa, joista naisia 2 ja miehiä 27.

5.2.3 Aineiston keruu

Kyselytutkimus toteutettiin aikuisopiskelijoiden lähiopetustunneilla toukokuussa 2011. Tällaiseen keruutapaan päädyttiin, koska tutkimuksella oli tiukka aikataulu ja aineistoa pyrittiin saamaan nopeasti. Antamalla kyselylomake henkilökohtaisesti otosyksiköille voitiin samalla myös esitellä heille kyselytutkimuksen tarkoitus ja korostaa kyselytutkimukseen vastaamisen tärkeyttä. Näin pyrittiin varmistamaan, että aineistoa saataisiin mahdollisimman paljon. Sähköistä kyselylomaketta harkittiin myös, mutta sen koettiin olevan tässä tutkimuksessa tehoton tapa kerätä aineistoa. Sähköinen kyselylomake on helppo sivuuttaa tai unohtaa etenkin, jos aikuisopiskelija ei seuraa sähköpostiaan aktiivisesti tai viestiliikenne on päinvastoin todella vilkasta.

Kyselylomake annettiin aikuisopiskelijoille aamun tai aamupäivän lähiopetustunnilla ja opiskelijat saivat vastausaikaa kuluvan koulupäivän verran. Ryhmälle 09IA331 päädyttiin lähettämään kyselylomake poikkeuksellisesti myös sähköisenä tiedostona, koska lähiopetustunnilla oli todella vähän läsnä olleita. Kyselyyn vastasi yhteensä 56 aikuisopiskelijaa 101 otosyksiköstä, joten vastausprosentti on 55,4 %.

5.2.4 Aineiston analyysi

Tutkimuksen kokonaisluotettavuus muodostuu validiteetista ja reliabiliteetista. Tutkimus on pätevä eli validi silloin, kun tutkimus mittaa sitä, mitä sen oli tarkoituskin mitata. Esimerkiksi kysely- ja haastattelututkimuksissa varmistetaan, että kysymyksillä saadaan ratkaisu tutkimusongelmaan. Validissa tutkimuksessa on myös perusjoukko määriteltä tarkasti, otos on edustava ja vastausprosentti korkea. Reliabiliteetti eli luotettavuus viittaa tulosten tarkkuuteen. Luotettavan tutkimuksen tulokset ovat toistettavissa uudelleen. Puutteellinen reliabiliteetti voi johtua satunnaisvirheistä, jotka puolestaan syntyvät mittaus- ja käsittelyvirheistä. (Heikkilä 2008, 186- 188.)

Tämän tutkimuksen validius varmistettiin tarkistamalla useaan kertaan tutkimuslomakkeen kysymykset ja hyväksyttämällä lomake toimeksiantajalla. Kohderyhmä määriteltiin tarkasti. Siihen sisältyivät aikuisopiskelijat rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon koulutusohjelmista. Kohderyhmästä ei saatu mitään aineistoa esimerkiksi tausta-

tietoja, joten on vaikea esittää varmaa totuutta siitä, miten hyvin otos edustaa koko kohderyhmää. Otos oli kuitenkin suuri, sillä otannan ulkopuolelle jäi vain muutama aikuisryhmä, jolla ei ollut lähiopetustunteja enää keväällä 2011. Vastausprosentti oli melko korkea, sillä yli puolet otosyksiköistä palautti kyselylomakkeen.

Tutkimusaineisto käsiteltiin SPSS for Windows- ohjelmalla. Tiedon syötön yhteydessä huomattiin, että osa kyselylomakkeista oli täytetty puutteellisesti, mikä heikentää tutkimuksen reliabiliteettia. Kaikkiin kysymyksiin ei ollut vastattu tai yhden kysymyksen sisällä ei ollut otettu kantaa jokaiseen vastausvaihtoehtoon. Tulosten tarkkuuteen vaikutti kenties se, että aikuisopiskelijat täyttivät kyselylomakkeen oppitunnin aikana tai niiden välissä. Tämän lisäksi opiskelijoilla ei ollut mahdollisuutta esittää kysymyksiä, mikäli heidän mielestään lomakkeessa ilmeni epäselviä kohtia. Tiedon syötön yhteydessä kävi myös ilmi, että ryhmälle 09IA331 lähetetystä sähköisestä kyselylomakkeesta puuttui yksi vastausvaihtoehto kysymyksestä 11, jossa tiedusteltiin motiiveja. Tämän vuoksi muuttujan ”motiivina saada palkankorotus” suorassa jakaumassa on viisi vastaamatta jättänyttä (liite 2).

Muuttujien määrittelyn ja tiedon syötön jälkeen tarkistettiin, että muuttujat vastasivat kyselylomakkeen tietoja. Aineistosta laadittiin pääosin taulukoita (suorat jakaumat ja muuttujien ristiintaulukointi) sekä pylväskuvioita. Avoimien kysymysten vastaukset on esitetty suoraan sitaatein. Tilastollisia testejä ei tehty lainkaan.

6 KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET

6.1 Taustatietoja vastaajista

Vastaajista 86 % (48) oli miehiä ja naisia oli 14 % (8) (taulukko 1).

TAULUKKO 1. Vastaajien sukupuoli

Sukupuoli		
	Kpl	%
Mies	48	86
Nainen	8	14
Yhteensä	56	100

Suurin ikäryhmä oli 30- 34- vuotiaat, 27 %:n osuudella. Toiseksi suurin ikäryhmä oli 35- 39- vuotiaat 20 %:n osuudella. Sekä 40- 44- vuotiaita että 45- 49- vuotiaita oli molempia 16 % vastaajista (taulukko 2).

TAULUKKO 2. Vastaajien ikä

Ikä		
	Kpl	%
20- 24 vuotta	1	2
25- 29 vuotta	5	9
30- 34 vuotta	15	27
35- 39 vuotta	11	20
40- 44 vuotta	9	16
45- 49 vuotta	9	16
50 vuotta tai yli	6	11
Yhteensä	56	100

Vuonna 2009 aloittaneita ryhmiä oli otoksessa kaksi, joten sen vuosikurssin opiskelijoita oli vastaajista eniten, kaiken kaikkiaan 46 % (26). Vuonna 2010 aloittaneita oli 32 % (18) ja vuonna 2008 aloittaneita oli 21 % vastaajista (12) (taulukko 3).

TAULUKKO 3. Vastaajien opintojen aloitusvuosi

Opintojen aloitusvuosi		
	Kpl	%
2008	12	21
2009	26	46
2010	18	32
Yhteensä	56	100

Koska otoksessa oli kaksi kiinteistönpitotekniikkaan suuntautunutta ryhmää, edustivat he myös vastaajien enemmistöä 36 %:n osuudella (20 vastaajaa). Infrarakentamiseen suuntautuneita oli vastaajista 32 % (18). Rakennusalan työnjohtoon suuntautuneita oli saman verran 32 % (18) (taulukko 4).

TAULUKKO 4. Vastaajien suuntautuminen

Suuntautuminen		
	Kpl	%
Infrarakentaminen	18	32
Kiinteistönpitotekniikka	20	36
Rakennusalan työnjohto	18	32
Yhteensä	56	100

Vastaajien iän ja suuntautumisen välistä yhteyttä tarkasteltiin ristiintaulukoinnin avulla (taulukko 5). Kiinteistönpitotekniikan vastaajat olivat iältään 30 ikävuodesta ylöspäin. 45- 49- vuotiaiden joukossa kiinteistönpitotekniikkaan suuntautuneiden vastaajien osuus oli 78 % (7). Sekä infrarakentamiseen suuntautuneiden että rakennusalan työnjohtoon suuntautuneiden joukossa oli muutama 25- 29- vuotias vastaaja. Aineiston nuorin vastaaja oli 20- 24- vuotias rakennusalan työnjohtoon suuntautunut opiskelija. Sekä infrarakentamiseen suuntautuneiden että rakennusalan työnjohtoon suuntautuneiden enemmistö asettui ikäluokkaan 30- 34- vuotiaat.

TAULUKKO 5. Vastaajien ikä ja suuntautuminen

Ikä ja suuntautuminen					
			Suuntautuminen		
			Infrarakenta- minen	Kiinteistön- pitotekniikka	Rakennus-alan työnjohto
Ikä	20- 24 vuotta	Kpl	0	0	1
		%	0%	0%	100%
	25- 29 vuotta	Kpl	3	0	2
		%	60%	0%	40%
	30- 34 vuotta	Kpl	7	2	6
		%	47%	13%	40%
	35- 39 vuotta	Kpl	4	3	4
		%	36%	27%	36%
	40- 44 vuotta	Kpl	2	4	3
		%	22%	44%	33%
	45- 49 vuotta	Kpl	1	7	1
		%	11%	78%	11%
	50 vuotta tai yli	Kpl	1	4	1
		%	17%	67%	17%
'yhteensä		Kpl	18	20	18
		%	32%	36%	32%

Enemmistö vastaajista oli suorittanut ammatillisen perustutkinnon (taulukko 6). Heitä oli vastaajista 39 % (22). Toiseksi eniten oli opistoasteen tai ammatillisen korkeasteen tutkinnon suorittaneita, 29 % (16). Ylioppilastutkinnon suorittaneita oli vastaajista 14 % (8) ja korkeakoulututkinnon suorittaneita oli 9 % (5). Kaksi vastaajaa oli valinnut kohdan ”Jokin muu”, jossa he kuitenkin mainitsivat ammattikorkeakoulututkinnon.

TAULUKKO 6. Vastaajien pohjakoulutus

Pohjakoulutus		
	Kpl	%
Ylioppilastutkinto	8	14
Ammatillinen perustutkinto	22	39
Ylioppilastutk. sekä ammatil.perustutkinto	3	5
Opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinto	16	29
Korkeakoulututkinto	5	9
Jokin muu	2	4
Yhteensä	56	100

Kun tarkasteltiin pohjakoulutuksen ja suuntautumisvaihtoehtojen yhteyttä, huomattiin, että pohjakoulutus vaihteli suuntautumisvaihtoehtojen välillä (taulukko 7). Infraraken-
tamiseen suuntautuneiden joukossa oli eniten ammatillisen perustutkinnon suorittaneita. Kiinteistönpitotekniikan vastaajista enemmistö oli suorittanut opistoasteen tai ammatil-
lisen korkea-asteen tutkinnon. Rakennusalan työjohtoon suuntautuneet vastaajat olivat pohjakoulutukseltaan lähinnä ylioppilaita ja ammatillisen perustutkinnon suorittaneita. Rakennusalan työjohtoon opiskelijoiden joukossa olivat myös aineiston kaksoistutkin-
non eli sekä ylioppilas- että ammatillisen perustutkinnon suorittaneet.

TAULUKKO 7. Vastaajien pohjakoulutus ja suuntautuminen

Pohjakoulutus ja suuntautuminen					
			Suuntautuminen		
			Infrarakenta- minen	Kiinteistön- pitotekniikka	Rakennus-alan työnjohto
Pohjakoulutus	Ylioppilastutkinto	Kpl	2	0	6
		%	25%	0%	75%
	Ammatillinen perustutkinto	Kpl	10	5	7
		%	45%	23%	32%
	Ylioppilastutk. sekä ammatill.perustutkinto	Kpl	0	0	3
		%	0%	0%	100%
	Opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinto	Kpl	3	13	0
		%	19%	81%	0%
	Korkeakoulututkinto	Kpl	2	1	2
		%	40%	20%	40%
	Jokin muu	Kpl	1	1	0
		%	50%	50%	0%
Yhteensä		Kpl	18	20	18
		%	32%	36%	32%

Aikuisopiskelijoiden työtilannetta tiedusteltiin sekä ennen opintojen aloittamista Tampereen ammattikorkeakoulussa että opintojen aikana. Mikäli vastaaja kävi työssä opiskelun ohella, kyselylomakkeessa tiedusteltiin myös työnantajan suhtautumista opintoihin sekä työn ja opiskelun vastaavuutta toisiinsa.

Suurin osa vastaajista oli ollut työssä ennen opintojen aloittamista, 44 opiskelijaa 56 vastaajasta (taulukko 8). Yrittäjiä löytyi kaikista suuntautumisvaihtoehdoista, yhteensä heitä oli 8 henkilöä 56 vastaajasta. Eniten yrittäjiä oli rakennusalan työnjohdon suuntautuneiden joukossa. Työttömänä oli ollut vain 3 vastaajaa. Yksi vastaajista ilmoitti muuksi tilanteeksi keikkatyöt.

TAULUKKO 8. Vastaajien työtilanne ennen opintojen aloittamista ja vastaajien suuntautuminen

Työtilanne ennen opintoja ja suuntautuminen						
			Suuntautuminen			Yhteensä
			Infrarakenta- minen	Kiinteistön- pitotekniikka	Rakennus-alan työnjohto	
Työtilanne ennen opintoja	Työssä	Kpl	15	18	11	44
		%	34%	41%	25%	100%
	Työtön	Kpl	0	1	2	3
		%	0%	33%	67%	100%
	Yrittäjä	Kpl	2	1	5	8
		%	25%	13%	63%	100%
	Muu tilanne	Kpl	1	0	0	1
		%	100%	0%	0%	100%
	Yhteensä	Kpl	18	20	18	56
		%	32%	36%	32%	100%

Koska kyselytutkimuksen kohderyhmänä olivat aikuisopiskelijat, voitiin olettaa, että suurin osa kävisi työssä opiskelun ohella. Kyselytutkimuksen tulokset vahvistivat tämän oletuksen kaikissa suuntautumisvaihtoehdoissa. Kokopäivätyössä oli 56 vastaajasta 48 aikuisopiskelijaa (taulukko 9). Seitsemän opiskelijaa ei käynyt työssä; heitä oli jokaisen suuntautumisvaihtoehdon sisällä. Yksi rakennusalan työnjohtoon suuntautunut vastaaja oli osa- aikatyössä.

TAULUKKO 9. Vastaajien työtilanne opintojen aikana ja vastaajien suuntautuminen

Työtilanne nyt ja suuntautuminen						
			Suuntautuminen			
			Infrarakenta- minen	Kiinteistön- pitotekniikka	Rakennus-alan työnjohto	Yhteensä
Työtilanne nyt	Osa-aikatyössä	Kpl	0	0	1	1
		%	0%	0%	100%	100%
	Kokopäivätyössä	Kpl	16	17	15	48
		%	33%	35%	31%	100%
	En käy työssä tällä hetkellä	Kpl	2	3	2	7
		%	29%	43%	29%	100%
Yhteensä	Kpl	18	20	18	56	
	%	32%	36%	32%	100%	

Työnantaja suhtautui joustavasti vastaajien opintoihin (taulukko 10). Yhtään kieltävää vastausta ei saatu kysymykseen ”Suhtautuuko työnantajasi mielestäsi joustavasti opiskeluihisi?” Vain kaksi aikuisopiskelijaa vastasi, että työnantaja ei tiennyt aikuisen opiskelusta.

TAULUKKO 10. Vastaajien työtilanne nyt ja työnantajan suhtautuminen aikuisen opiskeluun

Työtilanne nyt ja suhtautuuko työnantajasi joustavasti opintoihisi?					
		Suhtautuuko työnantajasi joustavasti opintoihisi?			
			Kyllä	Työnantajani ei tiedä, että opiskelen	Yhteensä
Työtilanne nyt	Osa-aikatyössä	Kpl	1	0	1
		%	100%	0%	100%
	Kokopäivätyössä	Kpl	45	2	47
		%	96%	4%	100%
	Yhteensä	Kpl	46	2	48
		%	96%	4%	100%

Työssäkäyvien työn luonne vastasi enimmäkseen rakennusalan opintoja (taulukko 11). Vastaajista 89 % (42) totesi, että työt vastasivat rakennusalan opintoja. 11 % (5) kävi kokopäivätyössä, joka ei vastannut opiskelijan tämän hetkisiä opintoja.

TAULUKKO 11. Vastaajien työtilanne nyt sekä työn ja opintojen vastaavuus

Työtilanne nyt ja vastaako työsi rakennustekniikan opintoja?					
			Vastaako työsi rakennustekniikan opintoja		
			Kyllä	Ei	Yhteensä
Työtilanne nyt	Osa-aikatyössä	Kpl	1	0	1
		%	100%	0%	100%
	Kokopäivätyössä	Kpl	41	5	46
		%	89%	11%	100%
Yhteensä		Kpl	42	5	47
		%	89%	11%	100%

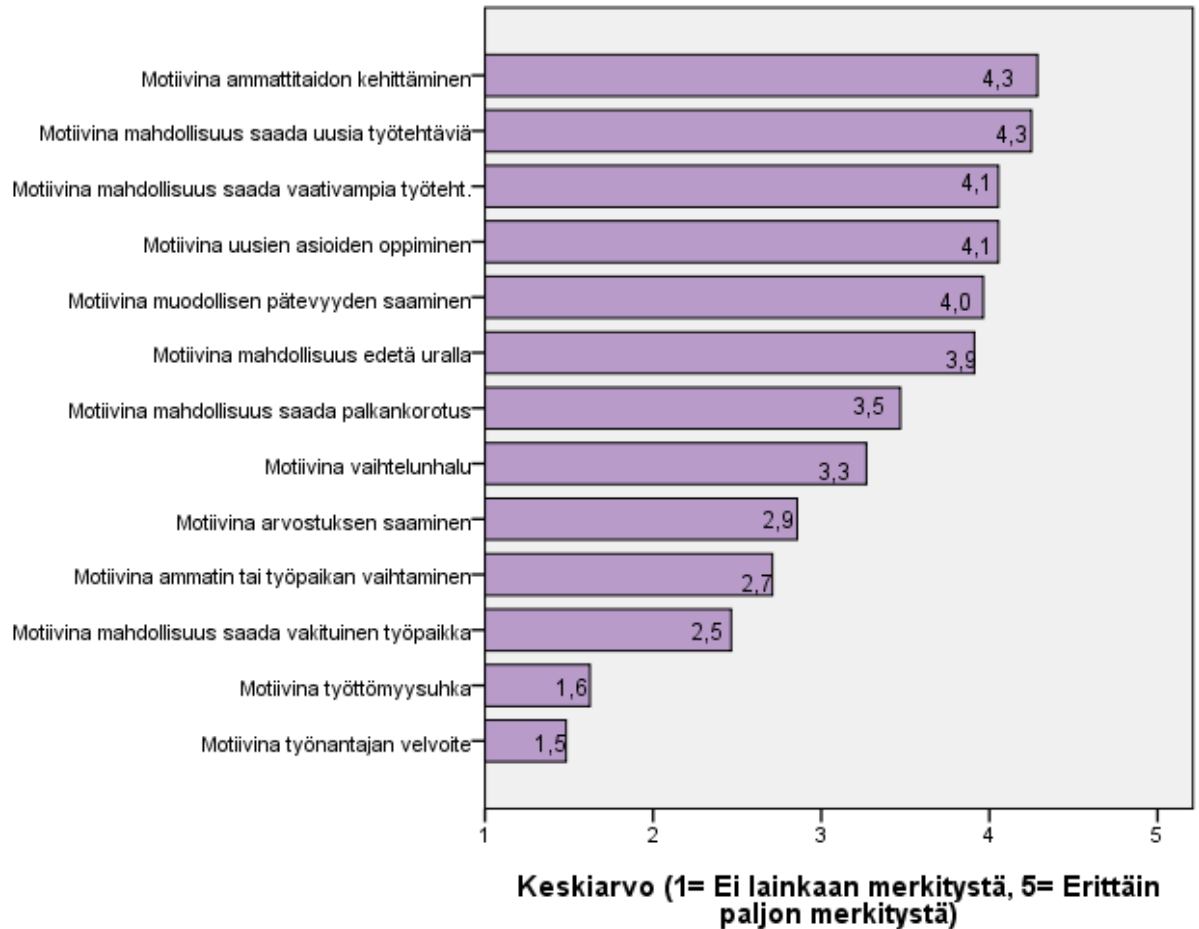
Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että rakennusalan opinnot tukivat opintojen ohessa tehtyä työtä (taulukko 12). 48 vastaajasta 17 aikuisopiskelijaa vastasi, että opinnot tukivat työtä erittäin paljon. 14 vastaajan mukaan opinnot tukivat työtä melko paljon. Kaksi opiskelijaa vastasi, että opinnot eivät tukeneet lainkaan heidän kokopäivätyötään.

TAULUKKO 12. Missä määrin opinnot tukevat vastaajien nykyisiä tehtäviä ja työtilanne opintojen aikana

Kysymykset 10 ja 7. Missä määrin opintosi tukevat nykyisiä työtehtäviäsi ja työtilanne nyt					
		Työtilanne nyt			
				Kokopäivä-	
		Osa-aikatyössä		työssä	Yhteensä
Missä määrin opintosi tukevat nykyisiä työtehtäviäsi?	Ei lainkaan	Kpl	0	2	2
		%	,0%	100,0%	100,0%
	Vain vähän	Kpl	1	2	3
		%	33,3%	66,7%	100,0%
	Jonkin verran	Kpl	0	12	12
		%	,0%	100,0%	100,0%
	Melko paljon	Kpl	0	14	14
		%	,0%	100,0%	100,0%
	Erittäin paljon	Kpl	0	17	17
		%	,0%	100,0%	100,0%
	Yhteensä	Kpl	1	47	48
		%	2,1%	97,9%	100,0%

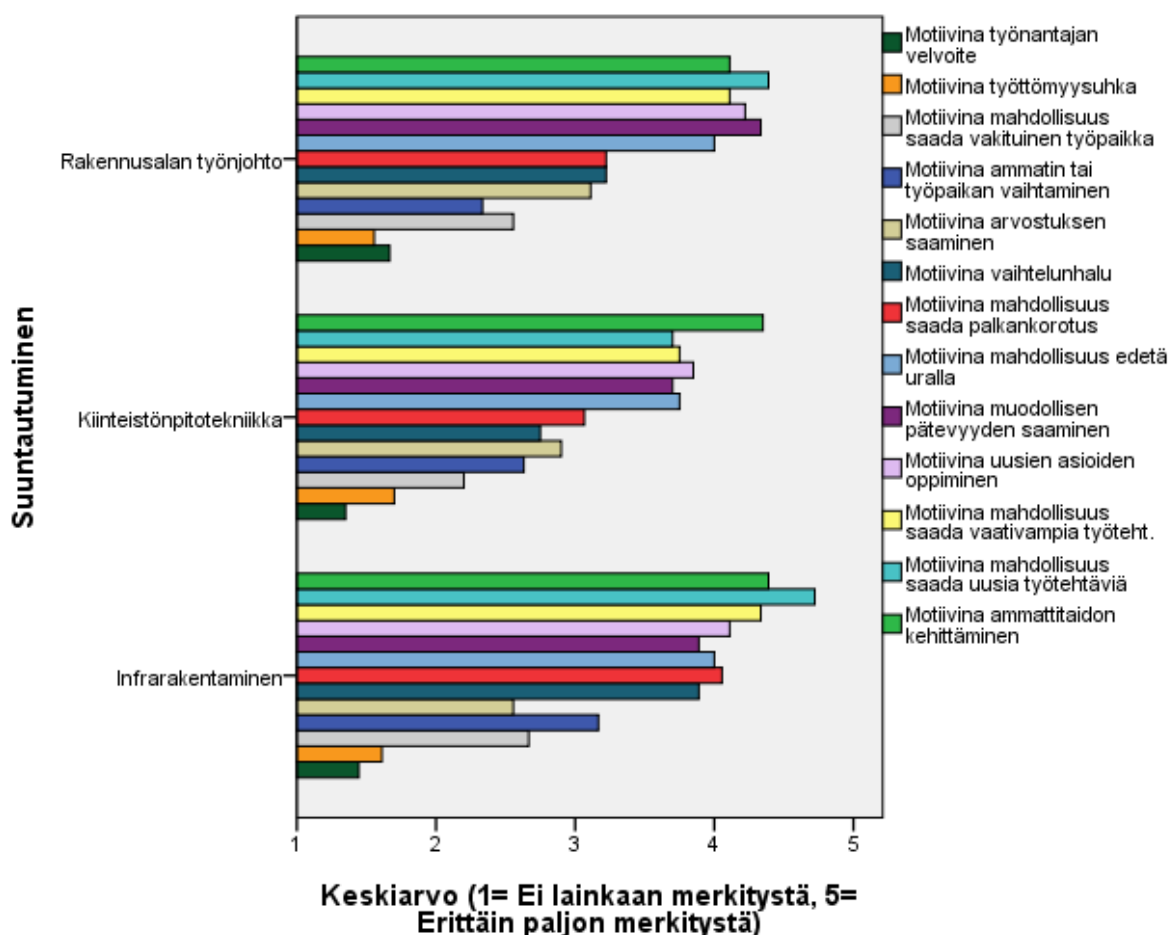
6.2 Motiivit ja odotukset

Vastaajien motiiveja hakeutua koulutukseen kuvataan pylväskuvion avulla, jossa vaakapylväiden pinta-alat perustuvat keskiarvoon (kuvio 4). Vastaajien merkittävimpiä syitä hakeutua rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon aikuiskoulutukseen olivat ammattitaidon kehittäminen, mahdollisuus saada uusia työtehtäviä, mahdollisuus saada entistä vaativampia työtehtäviä sekä uusien asioiden oppiminen. Työttömyysuhka ja työnantajan velvoite olivat merkitykseltään vähäisimpiä syitä hakeutua koulutukseen. Ainostaan yksi vastaajista oli kokenut jonkin muun syyn erittäin merkitykselliseksi. Vastaajan mukaan hänelle merkitsi se erittäin paljon, että tietämystään ei tarvitse todistaa.

KUVIO 4. Vastaajien motiivit hakeutua rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohton aikuiskoulutusohjelmiin

Suuntautumisvaihtoehtojen välillä oli joitakin hienoja eroavaisuuksia koulutukseen hakeutumisen syissä, mutta pääosin syyt jakautuivat samalla tavalla kuin kuviossa 4 (kuvio 5). Rakennusalan työnjohtoon suuntautuneiden vastauksissa korostuivat mahdollisuus saada uusia työtehtäviä, muodollisen pätevyyden saaminen, uusien asioiden oppiminen, ammattitaidon kehittäminen ja mahdollisuus saada entistä vaativampia työtehtäviä. Kiinteistönpitotekniikkaan suuntautuneet vastaajat olivat hakeutuneet koulutukseen etenkin ammattitaidon kehittämisen vuoksi. Infrarakentamiseen suuntautuneiden vastaajien motiivit liittyivät varsinkin mahdollisuuteen saada uusia sekä entistä vaativampia työtehtäviä sekä ammattitaidon kehittämiseen.

KUVIO 5. Vastaajien suuntautumisvaihtoehto ja motiivit hakeutua rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon aikuiskoulutusohjelmiin

Opiskelijoiden odotuksia kartoitettiin avoimella kysymyksellä “Millaisia odotuksia sinulla oli hakeutuessasi rakennustekniikan aikuiskoulutukseen?” Suurin osa odotuksista liittyi laadukkaaseen opetukseen sekä opiskelijan ammattitaidon ja tietojen päivittämiseen. Joillakin ei ollut odotuksia lainkaan. Mielenkiintoista on se, että vastauksista ilmeni myös täysin vastakkaisia näkemyksiä. Joku odotti haastavaa ja rankkaa opiskelua, jossa tutkintopaperit ovat oikean työn takana. Toinen taas odotti saavansa tutkinnon helposti, mahdollisimman vähällä vaivalla. Liitteeseen 3 on koottu aikuisopiskelijoiden vastaukset suorina sitaatteina.

Pääosin vastaajien opiskelukokemukset rakennusalan aikuiskoulutuksesta olivat vastanneet odotuksia (taulukko 13). Myönteisesti vastasivat 91 % (49). Vastaajista 9 % (5) oli sitä mieltä, että opiskelukokemus ja odotukset eivät ole kohdanneet. Kielteisistä vasta-

uksista neljä saatiin kiinteistönpitoon suuntautuneilta opiskelijoilta ja yksi infrarakentamisen opiskelijalta.

TAULUKKO 13. Vastaajien suuntautuminen sekä opiskelukokemusten ja odotusten kohtaanto

Suuntautuminen ja Onko opiskelukokemuksesi TAMKissa vastannut odotuksiasi?					
			Onko opiskelukokemuksesi TAM- Kissa vastannut odotuksiasi?		
			Kyllä	Ei	Yhteensä
Suuntautuminen	Infrarakentaminen	Kpl	16	1	17
		%	94%	6%	100%
	Kiinteistönpitotekniikka	Kpl	16	4	20
		%	80%	20%	100%
	Rakennusalan työnjohto	Kpl	17	0	17
		%	100%	0%	100%
Yhteensä	Kpl		49	5	54
	%		91%	9%	100%

Mikäli opiskelukokemus ei ollut vastannut opiskelijan odotuksia, vastaajaa pyydettiin perustelemaan kielteinen vastaus. Tässä ovat suorat sitaatit:

”Kuka tietää tulevan ellei ole aiemmin opiskellut AMK:issa tms..vast.työn ohella?”

”Omaan nuorisoasteen koulutukseen verrattuna opiskelu on helpompaa. Onko syynä oma ikä vai vaadittiinko aiemmin enemmän opiskelijoilta.”

”Olisin halunnut lisää ammatillista koulusta ja vähemmän yleistiedollista koulutusta.”

”Osa aineista ollut helpompia kuin etukäteen odotti.”

”Työpaikka.”

Vastaajalle annettiin mahdollisuus nimetä erityisen haasteellisia opintojaksoja, mikäli sellaisia koulutusohjelmassa oli. Samalla vastaajaa kehoitettiin perustelemaan vastaus.

Ylivoimaisesti eniten vastauksissa mainittiin matemaattiset aineet eli matematiikka ja fysiikka. Sama ilmiö toistui suuntautumisesta riippumatta. Aikuisopiskelijalla saattoi olla pitkä aika kulunut siitä, kun hän oli viimeksi kyseisiä aineita opiskellut. Myös matematiikan opettajan opetustapaa kritisoitiin. Muita opintojaksoja, jotka vastaajat koki-

vat hankalaksi, olivat esimerkiksi statiikka, lujuusoppi, betonitekniikka, rakenteiden mitoitus, kielet ja autoCAD.

Muutama vastaus jouduttiin hylkäämään, sillä opintojakson sijaan vastaaja oli nimennyt aineenopettajan. Tällaiset vastaukset on jätetty huomiotta sen vuoksi, että rakentaminen ja teknologia- yksikön ulkopuolisen henkilön oli vaikea tietää, mitä kurssia nimeltä mainittu opettaja opettaa. Tässä opinnäytetyössä ei ole myöskään tarkoituksenmukaista mainita rakentaminen ja teknologian- yksikön henkilökuntaa nimeltä. Aikuisopiskelijoiden vastaukset liittyen haasteellisiin opintojaksoihin on koottu liitteeseen 4.

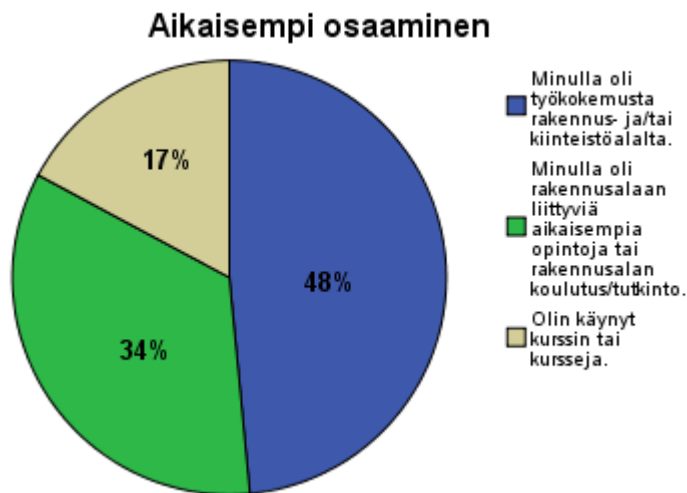
6.3 Aikaisempi osaaminen, sen tunnistaminen ja tunnustaminen

Vastaajista enemmistöllä eli 91 %:lla (51) oli jo aikaisempaa osaamista rakennusosalta silloin, kun he hakeutuivat opiskelemaan Tampereen ammattikorkeakouluun (taulukko 14). 9 % (5) vastasi, että aikaisempaa osaamista ei ollut. He olivat infrarakentamiseen sekä kiinteistönpitotekniikkaan suuntautuneita vastaajia.

TAULUKKO 14. Vastaajien suuntautuminen ja aikaisempi osaaminen

Suuntautuminen ja Oliko sinulla aikaisempaa osaamista rakennustekniikasta hakiessasi TAMKiin?					
			Oliko sinulla aikaisempaa osaamista rakennustekniikasta hakiessasi TAMKiin?		
			Kyllä	Ei	Yhteensä
Suuntautuminen	Infrarakentaminen	Kpl	15	3	18
		%	83%	17%	100%
	Kiinteistönpitotekniikka	Kpl	18	2	20
		%	90%	10%	100%
	Rakennusalan työnjohto	Kpl	18	0	18
		%	100%	0%	100%
Yhteensä	Kpl		51	5	56
	%		91%	9%	100%

Mikäli vastaajalla oli aikaisempaa osaamista, häntä pyydettiin antamaan lisätietoja osaamisestaan. Vastaajista 48 % ilmoitti, että heillä oli työkokemusta rakennus- ja/ tai kiinteistöalalta (kuvio 6). 34 % vastaajista oli käynyt rakennusalaan liittyviä opintoja tai kokonaisen tutkinnon. 17 % vastaajista mainitsi käyneensä kursseja.

KUVIO 6. Vastaajien aikaisempi osaaminen

Vastaajaa pyydettiin myös tarkentamaan osaamistaan lisää avoimien kysymysten avulla, mikäli hänellä oli työkokemusta tai käytyjä opintoja ja kursseja. Työkokemusvuodet vaihtelivat vastaajilla 3 vuodesta jopa 30 vuoteen. Suurimmalla osalla vastaajista oli ollut vähintään 10 vuoden työkokemus alalta hakeutuessaan opiskelemaan Tampereen ammattikorkeakouluun. Usealla vastaajalla työkokemusvuosia oli vähintään 20 vuotta. Karkeasti arvioiden eniten työkokemusta oli kertynyt kiinteistönpitotekniikkaan suuntautuneiden keskuudessa. Mikäli vastaajalla oli ollut työkokemusta, häntä pyydettiin arvioimaan työkokemusta vuosina sekä mainitsemaan työnimikkeitä. Vastaajat olivat toimineet ennen opintojensa alkamista muun muassa seuraavissa työtehtävissä:

- Asiantuntija
- Esimies
- Isännöitsijä
- Kehityspäällikkö
- Kirvesmies
- Koneenkuljettaja
- Kunnanrakennusmestari
- Maanrakennusmies
- Muurari
- Myyntineuvottelija
- Opettaja

- Pintakonsultti
- Projektipäällikkö
- Projektisihteeri
- Rakennusammattimies RAM
- Rakennusmestari
- Rakennusmies
- Rakennusurakoitsija
- Rakennuttaja- asiamies
- Rakennuttajainsinööri
- Ryhmäpäällikkö
- Sisustusneuvoja
- Suunnittelija
- Talonrakennusteknikko
- Tekninen manageri
- Toimistorakennusmestari
- Työnjohtaja, vanhempi työnjohtaja tai vastaava työnjohtaja
- Työntekijä
- Vuokratalo yhtiöiden toimitusjohtaja
- Yrittäjä

Vastaajat olivat käyneet myös mitä moninaisimpia opintoja ennen rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon opiskelun aloittamista. Vastauksista kävi ilmi, että vastaajat olivat käyneet seuraavanlaisia opintoja:

- Ammatti- isännöitsijä
- Ammattimaalari
- Artesaani- ja puualan opinnot
- Avoimen ammattikorkeakoulun opintoja
- Erillisen energiatodistuksen antaja- pätevyys
- Huoltomestarin tutkinto
- Insinööriopintoja
- Isännöitsijä tutkinto
- Kiinteistö- ja projektipäällikön tunti

- Koneenkuljettaja
- LVI- suunnittelijan tutkinto
- Maanmittausteknikko
- Maanrakennusalan ammattitutkinto
- Maarakentajan perustutkinto
- Pinta ja materiaali- opintoja
- Päiväopintoja Tampereen ammattikorkeakoulussa
- Rakennusalan perustutkinto
- Rakennusarkkitehti
- Rakennusinsinööri
- Rakennuskonservaattori
- Rakennusmestarin opinnot
- Rakennuspiirtäjä
- Rakennustekniikan diplomi- insinööri
- Talonrakennusalan erikoisammattitutkinto
- Talonrakennusalan tutkinto
- Talonrakennusteknikko
- Talonrakentaja
- Teknikko
- Ympäristöpuolen ammattikorkeakoulututkinto

Opintojen lisäksi vastaajilla oli takanaan useita eri rakennusalan kursseja:

- Vastaava mestari
- Isännöintiin liittyviä kursseja
- Kiinteistönvälittäjä
- Betonityönjohtaja
- Korjausrakentamiskurssit
- Kosteus- ja homevaurion korjauskurssi
- Eurokoodit
- Rakennussuunnittelijan pätevyitysmiskoulutus
- Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpätevyudet
- Tulityö

- Työturvallisuus
- Vesihygienia
- Työnantajan järjestämiä kalustokäyttö- kursseja
- Autocad
- Sisustussuunnittelijan jatkokurssi

Kyselytutkimuksessa tiedusteltiin, oliko vastaajan aikaisempi osaaminen huomioitu opintojen alussa. Vastaajista 60 % (29) vastasi, että aikaisempi osaaminen oli huomioitu (taulukko 15). Vastaajista 40 % (19) puolestaan oli sitä mieltä, että heidän osaamistaan ei ollut huomioitu.

TAULUKKO15. Vastaajien aikaisempi osaaminen ja osaamisen huomioiminen

Oliko sinulla aikaisempaa osaamista rakennustekniikasta hakiessasi TAMKiin? ja Huomioitiinko aikaisempi osaamisesi aloittaessasi opinnot TAMKissa?					
			Huomioitiinko aikaisempi osaamisesi aloittaessasi opinnot TAMKissa?		
			Kyllä	Ei	Yhteensä
Oliko sinulla aikaisempaa osaamista rakennustekniikasta hakiessasi TAMKiin?	Kyllä	Kpl	29	19	48
		%	60%	40%	100%
Yhteensä		Kpl	29	19	48
		%	60%	40%	100%

Avoimen kysymyksen avulla vastaajalta tiedusteltiin, millä tavoin tämän aikaisempi osaaminen oli huomioitu. Suurimmalla osalla vastaajista aikaisempi osaaminen oli oikeuttanut tiettyjen opintojen hyväksilukuun. Työkokemuksesta oli ollut hyötyä opintoihin haettaessa, kun hakijan pisteytyksiä oli tarkistettu. Pari vastaajaa ei tiennyt vastausta kysymykseen. Liitteeseen 5 on koottu vastaajien kommentit avoimeen kysymykseen.

Kun tarkasteltiin yhteyttä aikaisemman osaamisen huomioimisen ja sen välillä, oliko osaamista huomioitu tarpeeksi, törmättiin epäluotettaviin tuloksiin (taulukko 16). Joistakin vastauksista kävi ilmi, että aikaisempaa osaamista ei ollut huomioitu ja samaan aikaan huomiointi oli ollut kuitenkin riittävää. Esimerkiksi 53 % (9) vastaajista oli sitä mieltä, että aikaisempaa osaamista ei ollut huomioitu opintojen alussa. Vaikka opintoja

ei ollut huomioitu, oli kuitenkin osaaminen otettu tarpeeksi huomioon. Koska opiskelijoilla ei ollut mahdollisuutta esittää kysymyksiä kyselylomakkeen tekijälle täyttäessään lomaketta ja lomakkeet annettiin oppitunnilla, voi näillä olla vaikutuksensa tutkimustuloksiin. Kysymykset on voitu ymmärtää eri tavalla kuin oli alun perin tarkoitettu, sillä toisessa kysymyksessä oli mainittu ajankohta ”opintojen alussa”, kun taas toisesta kysymyksestä puuttui ajan määre kokonaan. Kysymysten asettelua olisi voitu miettiä toisella tavalla.

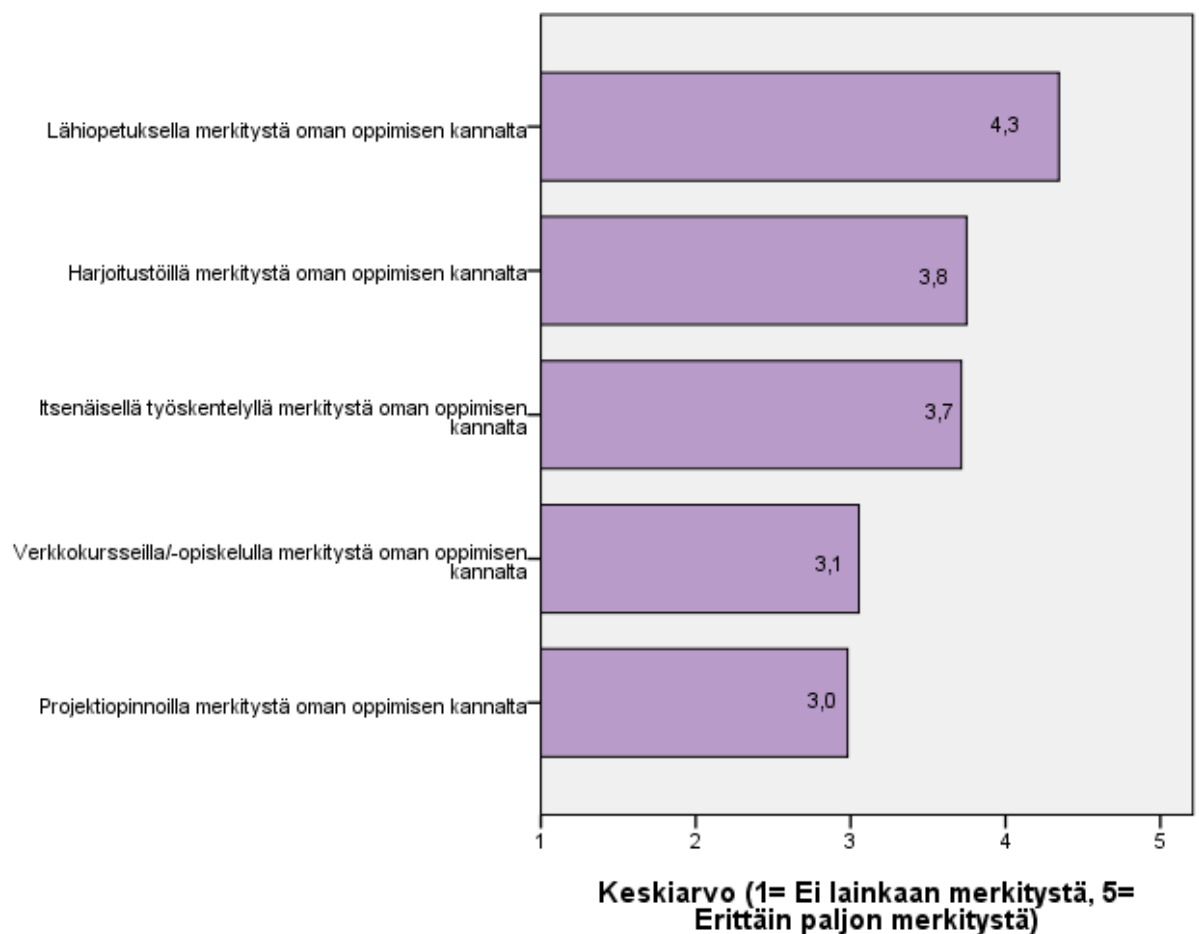
Niistä 27 vastaajasta, joiden aikaisempi osaaminen oli otettu huomioon opintojen alussa, 85 % (23) opiskelijaa koki, että aikaisempi osaaminen oli huomioitu tarpeeksi. 15 % (4) vastasi, että aikaisempi osaaminen oli otettu huomioon opintojen alussa, mutta osaamista ei ollut huomioitu tarpeeksi. Niistä 17 vastaajasta, joiden aikaisempaa osaamista ei ollut huomioitu opintojen alussa, 47 % (8) vastasi, että osaamista ei ole myöskään huomioitu tarpeeksi. Kaiken kaikkiaan 44 vastaajasta kuitenkin enemmistö eli 73 % (32) opiskelijaa oli sitä mieltä, että osaaminen oli huomioitu tarpeeksi. Vastaajista 27 % (12) oli puolestaan eri mieltä.

TAULUKKO 16. Vastaajien aikaisemman osaamisen huomioiminen ja koettu osaamisen huomioiminen

Huomioitiinko aikaisempi osaamisesi aloittaessasi opinnot TAMKissa? ja Huomioitiinko aikaisempaa osaamistasi mielestäsi tarpeeksi TAMKissa?					
			Huomioitiinko aikaisempaa osaamistasi mielestäsi tarpeeksi TAMKissa?		
			Kyllä	Ei	Yhteensä
Huomioitiinko aikaisempi osaamisesi aloittaessasi opinnot TAMKissa?	Kyllä	Kpl	23	4	27
		%	85%	15%	100%
	Ei	Kpl	9	8	17
		%	53%	47%	100%
Yhteensä		Kpl	32	12	44
		%	73%	27%	100%

6.4 Opetusmenetelmät ja – järjestelyt

Vastaajien mielipidettä opetusmenetelmiin ja – järjestelyihin kuvataan pylväskuvioiden avulla, joissa vaakapylväiden pinta-alat perustuvat keskiarvoon. Tutkimustulosten mukaan opetusmenetelmistä suurimman keskiarvon saivat lähiopetus, harjoitustyöt ja itsenäinen työskentely (kuvio 7). Yleisesti ajatellaan, että aikuisopiskelijat suosivatkin juuri perinteistä luentotyypistä opetusta modernien opiskelumetodien, esimerkiksi verkossa tapahtuvan tiedonhankinnan, sijaan. Yhtään vastausta ei saatu kohtaan ”jokin muu”.

KUVIO 7. Vastaajien mielipide opetusmenetelmien merkityksestä heidän oman oppimisen kannalta

Vastaajaa pyydettiin arvioimaan itsenäiseen opiskeluun käytettyä tuntimäärää viikon aikana. Eniten vastauksia saatiin tuntimäärille 3- 5 h/ vko ja 6- 10 h/ vko (taulukko 17). Ensimmäisen olivat rastittaneet vastaajista 36 % (20) ja jälkimmäisen puolestaan 32 %

(18). 16 % (9) vastaajista ilmoitti käyttävänsä itsenäiseen opiskeluun vain 0- 2 h/ vko. Ainoastaan yksi henkilö vastasi käyttävänsä aikaa itsenäiseen opiskeluun 21- 25 h/ vko.

TAULUKKO 17. Vastaajien arvio itsenäiseen opiskeluun käytetystä ajasta h/ vko

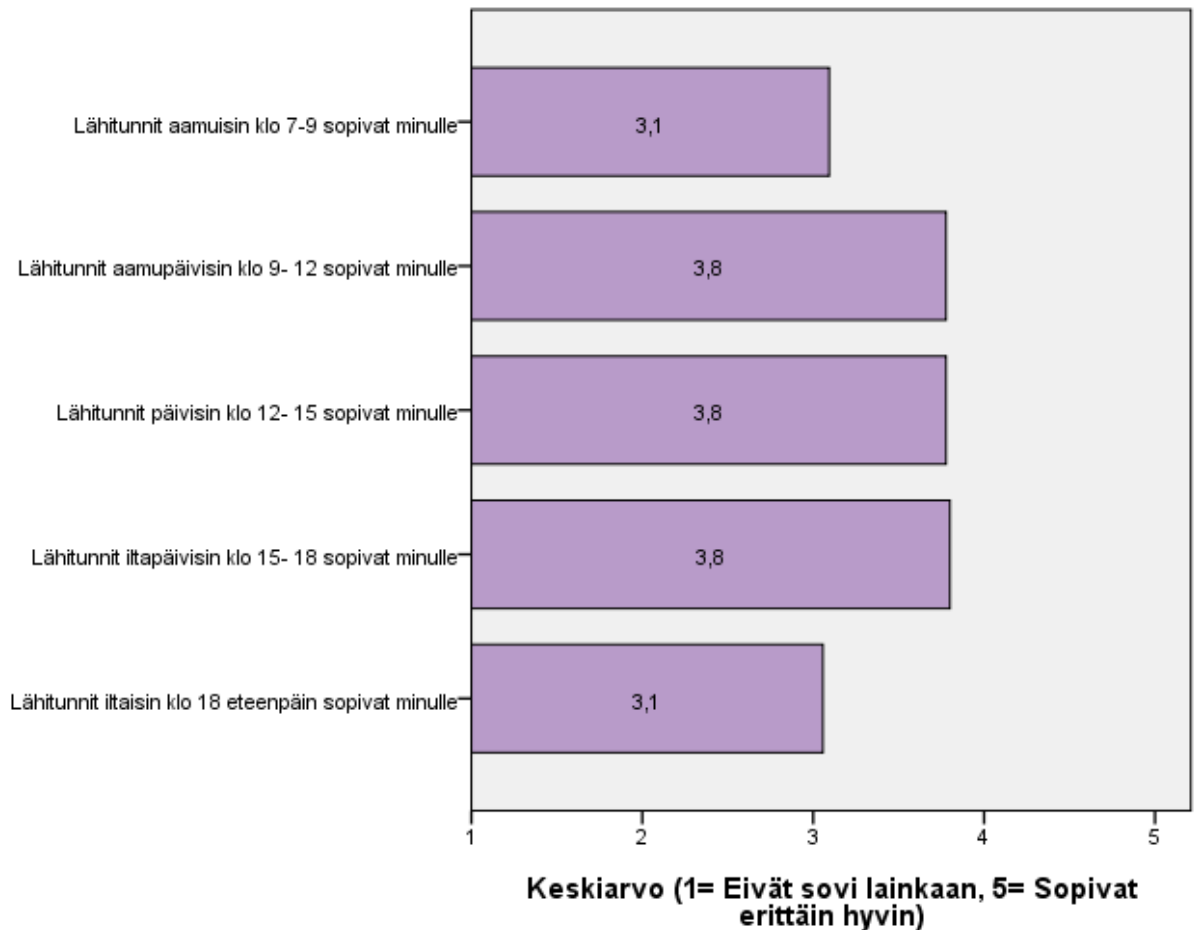
Kuinka monta tuntia viikossa käytät aikaa itsenäiseen opiskeluun vapaa-ajallasi?		
	Kpl	%
0-2 h/vko	9	16
3- 5 h/vko	20	36
6- 10 h/vko	18	32
11- 15 h/vko	8	14
21- 25 h/vko	1	2
Yhteensä	56	100

Merkittävää eroa ei havaittu itsenäiseen opiskeluun käytetyn ajan suhteen, kun sitä tarkasteltiin suuntautumisvaihtoehtojen mukaan (taulukko 18). Enemmistö eli 44 % (8) infrarakentamiseen suuntautuneista vastaajista käyttivät itsenäiseen opiskeluun 6- 10 h/ vko. Kiinteistönpitotekniikan vastaajien enemmistö eli 50 % (10) opiskeli itsenäisesti 3- 5 h/vko. Rakennusalan työjohtoon suuntautuneiden enemmistö eli 39 % (7) käytti itsenäiseen opiskeluun myös 3- 5 h/vko.

TAULUKKO 18. Vastaajien arvio itsenäiseen opiskeluun käytetystä ajasta h/ vko ja vastaajien suuntautuminen

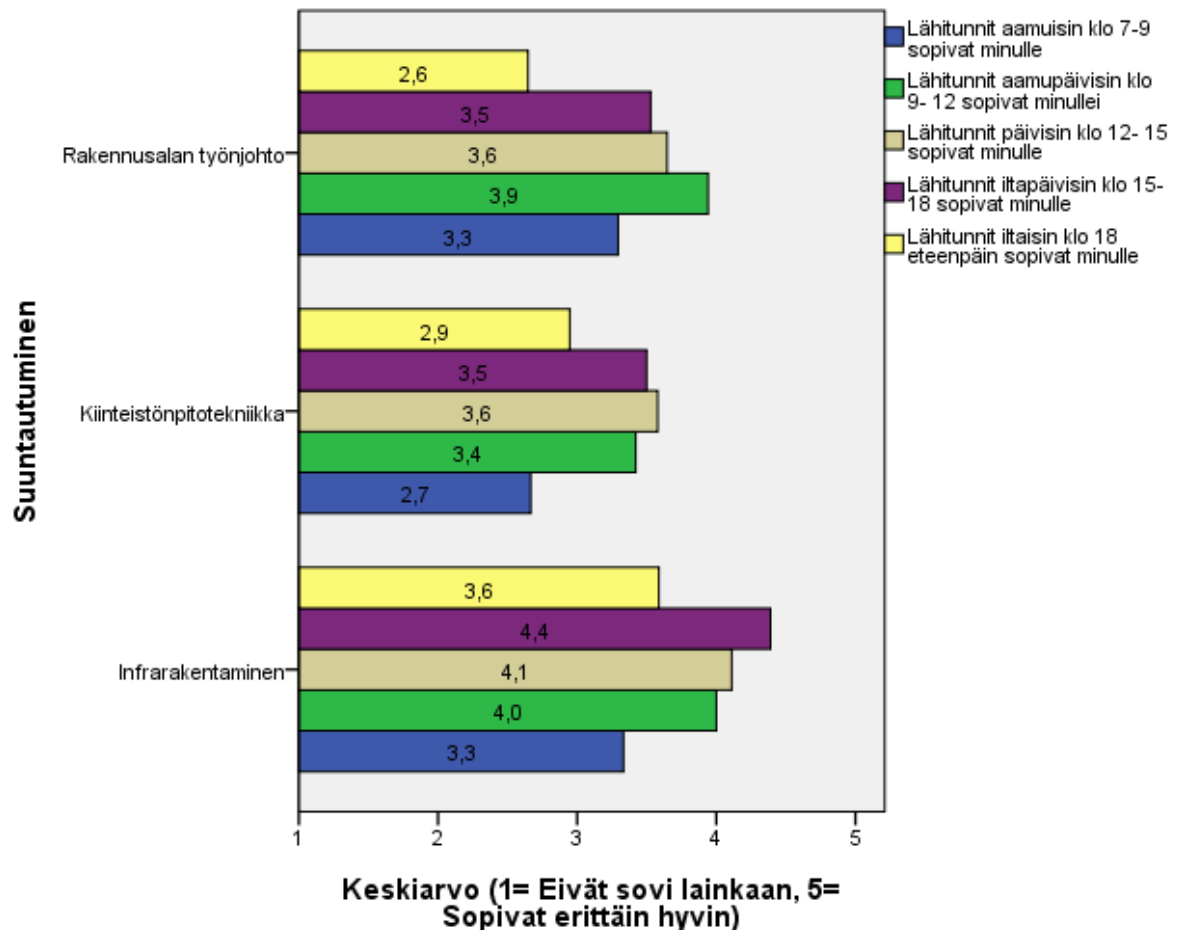
Suuntautuminen ja Kuinka monta tuntia viikossa käytät aikaa itsenäiseen opiskeluun vapaa-ajallasi?							
			Kuinka monta tuntia viikossa käytät aikaa itsenäiseen opiskeluun vapaa-ajallasi?				
			0-2 h/vko	3- 5 h/vko	6- 10 h/vko	11- 15 h/vko	21- 25 h/vko
Suuntautuminen	Infrarakentaminen	Kpl	3	3	8	4	0
		%	17%	17%	44%	22%	0%
	Kiinteistönpitotekniikka	Kpl	2	10	6	2	0
		%	10%	50%	30%	10%	0%
	Rakennusalan työjohto	Kpl	4	7	4	2	1
		%	22%	39%	22%	11%	6%
Yhteensä		Kpl	9	20	18	8	1
		%	16%	36%	32%	14%	2%

Tutkimustulosten mukaan lähiopetustuntien ajankohdat klo 9- 18 sopivat vastaajille parhaiten (kuvio 8). Lähiopetustunnit aamupäivisin klo 9- 12, päivisin klo 12- 15 ja ilta-päivisin klo 15- 18 sopivat melko hyvin. Aamuun tai iltaan sijoittuvat lähiopetustunnit sopivat silloin tällöin.

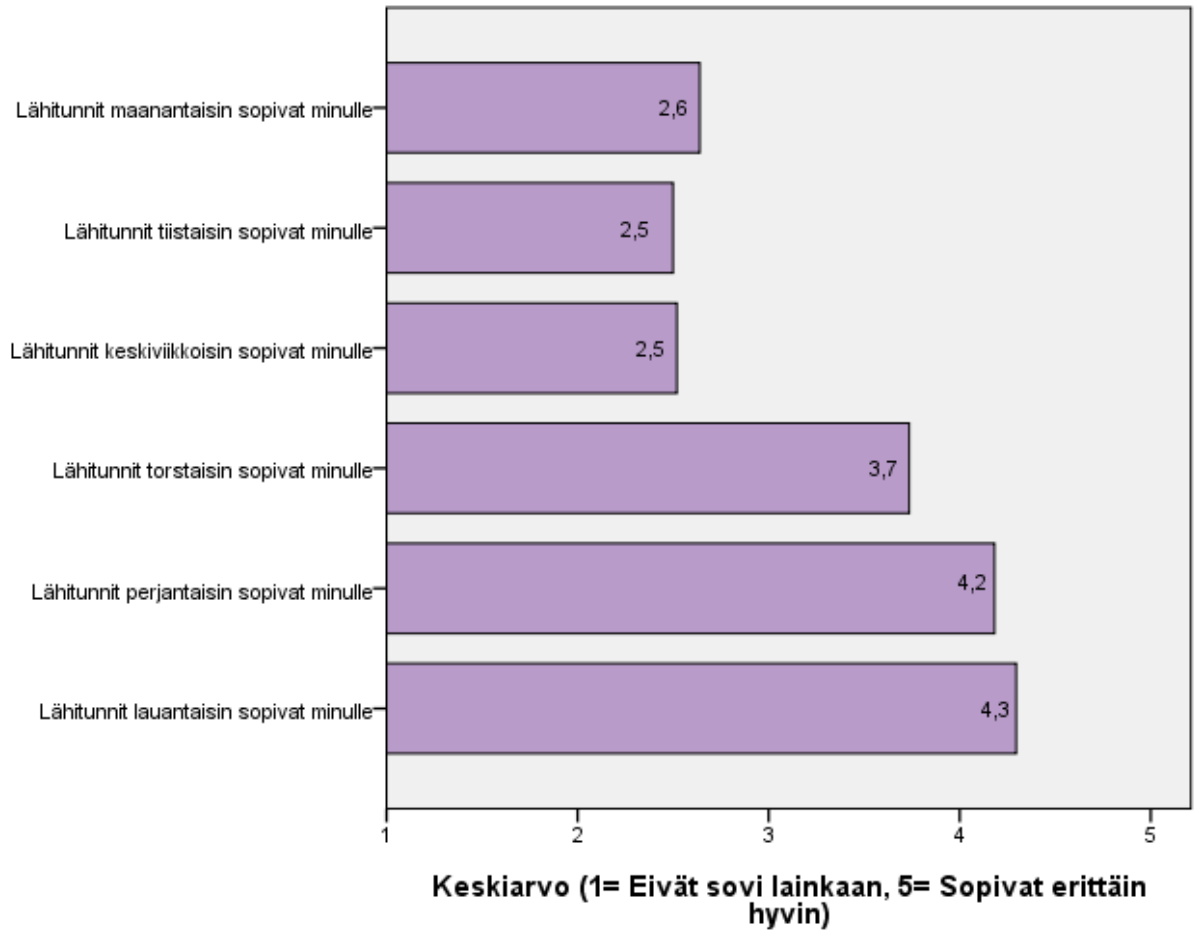
KUVIO 8. Vastaajien mielipide parhaiten sopivasta vuorokauden ajankohdasta lähiopetustunteja ajatellen

Vastaajien mielipidettä liittyen sopivaan lähiopetustuntien ajankohtaan voidaan tarkastella myös eri suuntautumisvaihtoehtojen mukaan (kuvio 9). Merkittäviä eroavaisuuksia ei kuitenkaan löydetty.

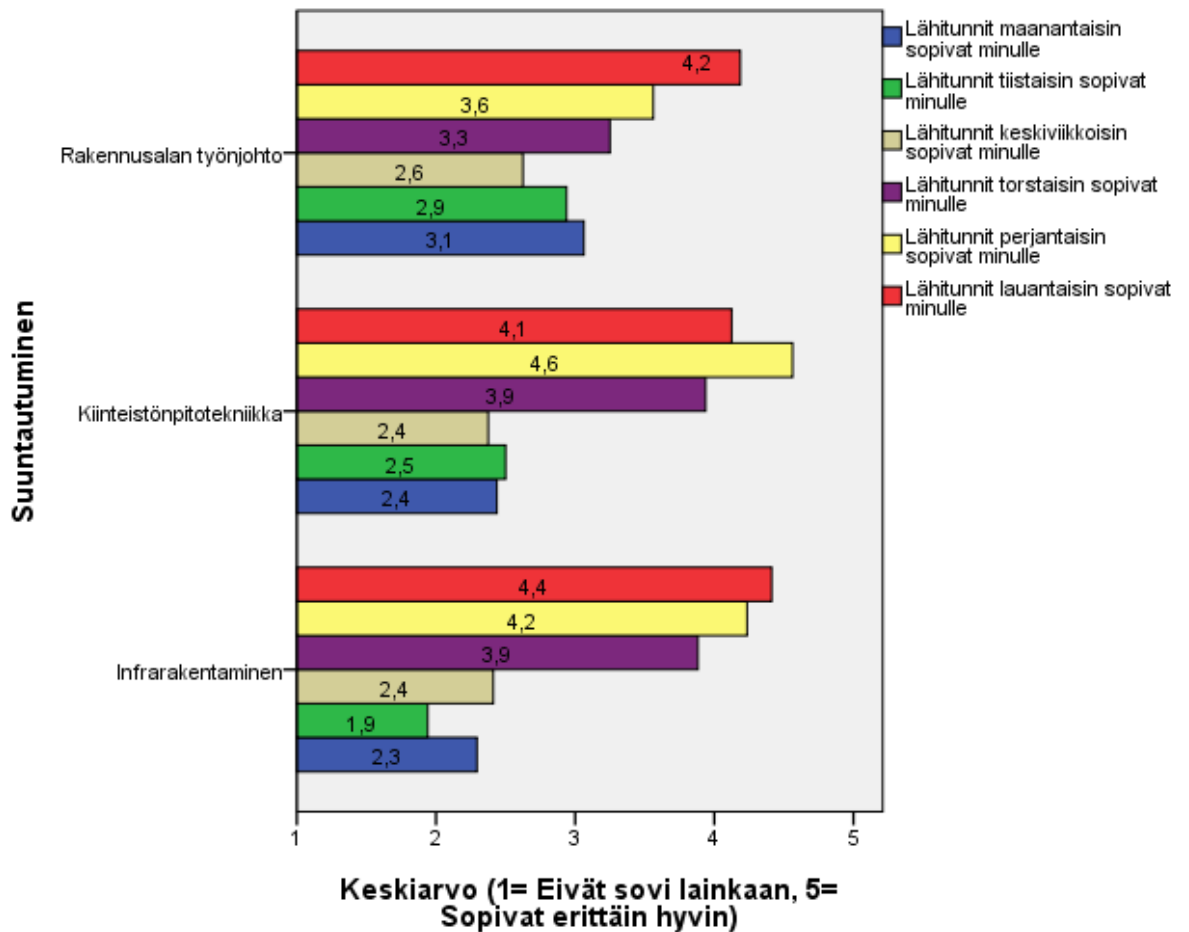
KUVIO 9. Vastaajien mielipide sopivasta vuorokauden ajankohdasta lähiopetustunteja ajatellen eri suuntautumisvaihtoehtojen mukaan

Vastaajaa pyydettiin ottamaan kantaa siihen, mitkä viikonpäivät sopivat parhaiten lähiopetustunteja ajatellen. Keskiarvoista voitiin päätellä, että perjantai ja lauantai sopivat vastaajille melko hyvin (kuvio 10). Myös torstai sopi melko hyvin, kun taas alkuvuikko vaikutti sopivan vastaajille harvoin. Yksi vastaajista oli lisännyt käsin sunnuntai- päivän lomakkeeseen pitäen myös sitä erittäin sopivana päivänä itselleen.

KUVIO 10. Vastaajien mielipide parhaiten sopivasta viikonpäivästä lähiopetustunteja ajatellen

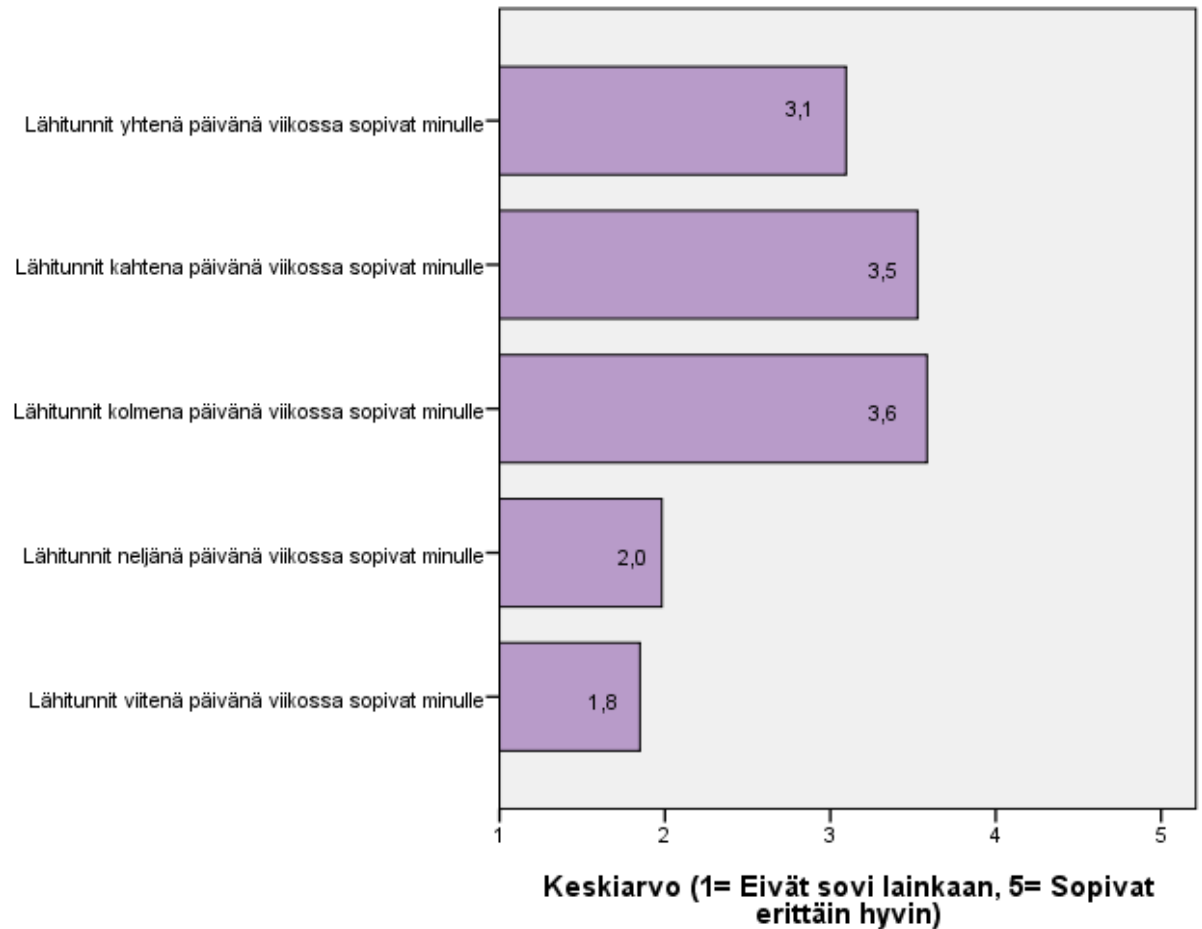
Kun tarkasteltiin keskiarvoja eri suuntautumisvaihtoehtojen välillä, huomattiin, että tulokset pysyivät kuvion 10 kaltaisena. Maanantai, tiistai ja keskiviikko saivat alhaisimmat keskiarvot suuntautumisvaihtoehdosta riippumatta (kuvio 11).

KUVIO 11. Vastaajien mielipide parhaiten sopivasta viikonpäivästä lähiopetustunteja ajatellen eri suuntautumisvaihtoehtojen mukaan

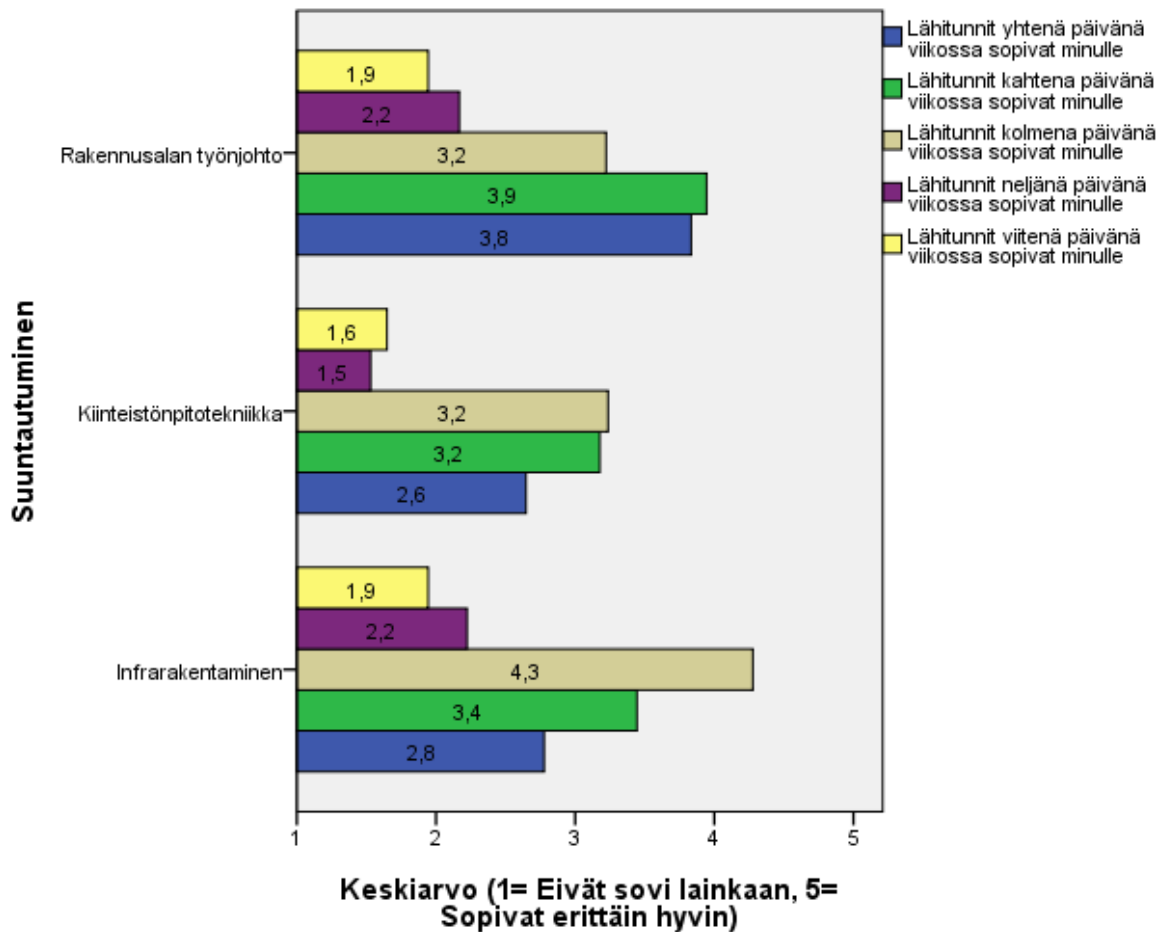
Aikuisopiskelijoille on tähän asti pidetty lähtötuntijaksoja siten, että lähiopetusta on ollut noin kolmena päivänä viikossa. Vastaajaa pyydettiin vielä ottamaan kantaa siihen, kuinka monena päivänä viikossa olisi hyvä pitää lähiopetustunteja.

Lähiopetus kahtena ja kolmena päivänä viikossa tuntuivat sopivimmilta vaihtoehdoilta (kuvio 12). Lähiopetus neljänä tai viitenä päivänä viikossa sopi vastaajille todella harvoin.

KUVIO 12. Vastaajien mielipide siihen, kuinka usein on hyvä pitää lähiopetustunteja

Edelleenkin merkittäviä eroavaisuuksia ei löydetty, kun vertailua suoritettiin eri suuntautumisvaihtoehtojen mukaan (kuvio 13). Rakennusalan työjohtoon suuntautuneet vastaajat kannattivat eniten opetusta kahtena tai yhtenä päivänä viikossa. Kiinteistöpitotekniikan vastaajat puolestaan kävisivät mieluiten kahtena tai kolmena päivänä viikossa lähiopetustunneilla. Infrarakentamisen vastaajat olivat sitä mieltä, että lähiopetusta voisi olla kolmena päivänä viikossa.

KUVIO 13. Vastaajien mielipide suuntautumisvaihtoehtojen mukaan siihen, kuinka usein on hyvä pitää lähiopetustunteja

Vastaajalle annettiin mahdollisuus pohtia, vaatisivatko jotkin opintojaksot toisenlaisia opetusjärjestelyjä. Tuloksissa ei noussut mikään tietty opintojakso niin selvästi esiin, kuten kysymyksen, jossa kysyttiin haasteellisia opintojaksoja, kohdalla tapahtui. Vastauksia ei saatu tähän kysymykseen yhtä paljon. Muutama vastaus jouduttiin myös jälleen hylkäämään, sillä opintojaksojen sijaan vastaaja nimesi aineen opettajan.

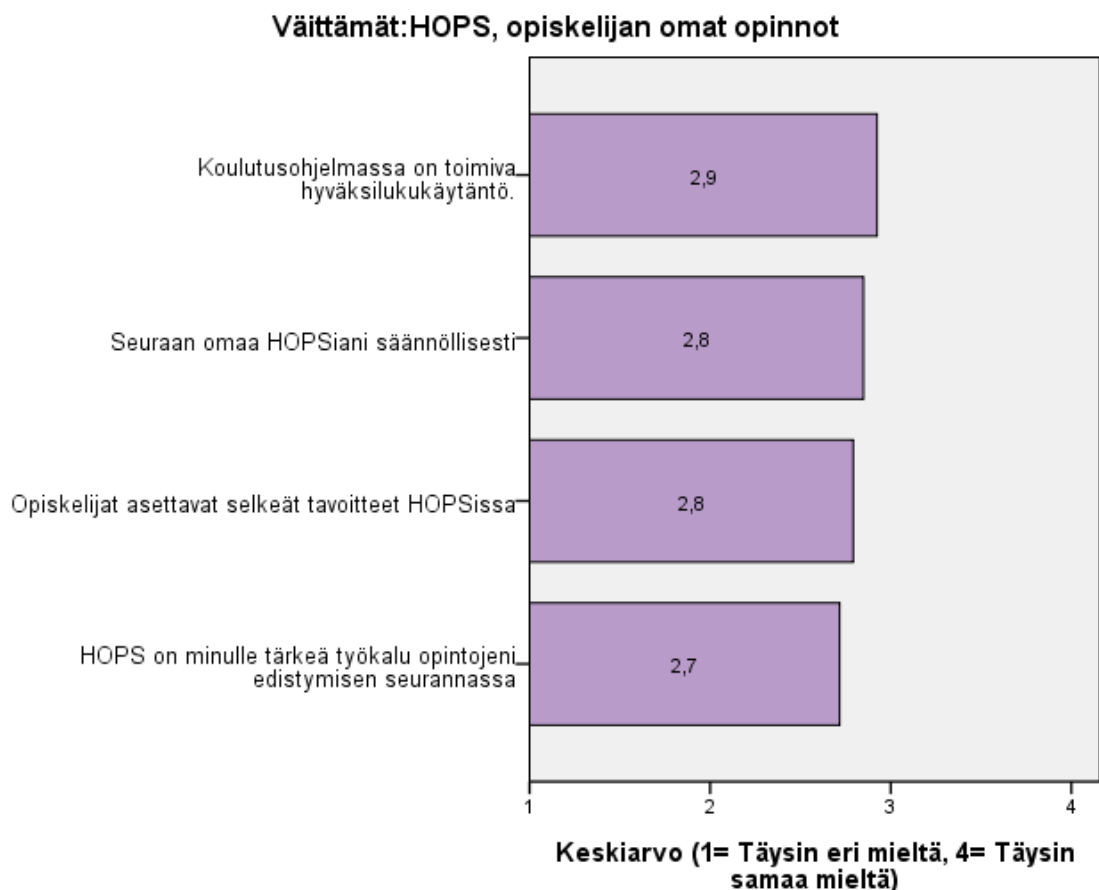
Erään vastaajan mukaan, lähiopetus joka kolmas viikko, kolmena päivänä viikossa sopi hänelle hyvin. Aikuisopiskelijoiden kommentit suurin sitaatein ovat tässä:

Opintojakso	Ehdotuksesi opetusjärjestelylle
Englanti	• ”Pidemmälle ajanjaksolle.”
Fysiikka	• ”¾ osa nykyisistä tunneista.”
Fysiikka/ fysiikan laboratoriotyöt	• ”Erilliset kurssit, koska laboratoriotyöt vievät paljon aikaa.”
Kaikki	• ”Ei liian pitkiä taukoja. ” • ”Ei saman opettajan opetusta koko päivä.”
Matematiikka	• ”Puolitettava tunnit.” • ”Saisi olla enemmän, parempaa ja syvällisempää opetusta esim. laskimen käytössä.”
Matematiikka ja fysiikka	• ”Kurssit eri aikaan, koska molemmat jaksot työllistävät paljon.”
Mitoitus	• ”Lähiopetusta laskuihin.”
Perusopinnot teknikoille	• ”Ensin perusopinnot ja sitten sovellukset eli fysiikan perusteet ja statiikka sekä lujuusoppi ennen kuin tulee rakenteiden mitoitus ja fysiikan sovellukset.”
Rakenteiden mitoitus	• ”Ehdottomasti peruskurssi alkuun.” • ”Useita lähijaksoja.”
Ruotsi	• ”Pidemmälle ajanjaksolle.”
Statiikka/ lujuusoppi	• ”Lisättävä.”

6.5 HOPS ja opiskelijan omat opinnot

Vastaajat olivat keskimäärin melko samaa mieltä väittämien kanssa. Väittämien keskiarvot osuvat asteikon keskivaiheille. Koska tarkastelu eri suuntautumisvaihtoehtojen mukaan ei tuonut lainkaan eroavaisuuksia esille, ei seuraavia pylväskuvioita ole laadittu enää suuntautumisvaihtoehtojen mukaan.

Voitiin päätellä, että vastaajat olivat keskimäärin melko samaa mieltä siitä, että opiskelijat asettavat opiskeluilleen selkeät tavoitteet HOPSissa (kuvio 14). Vastaajat seurasivat HOPSiaan ja pitivät sitä melko tärkeänä työkaluna omien opintojen edistymisen seurannassa. Vastaajat kokivat, että rakennusalan aikuiskoulutusohjelmissa oli keskimäärin toimiva käytäntö aikaisemmin suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa.

KUVIO 14. Vastaajien mielipide HOPSia ja omia opintoja koskeviin väittämiin

6.6 Opintojaksot ja opetusjärjestelyt

Vaikka vastaajien mielipidettä opetusmenetelmiin ja – järjestelyihin kysyttiin jo aikaisemmin, väittämässä on hieman toisenlainen näkökulma. Jälleen pylväät ovat samanpituisia. Keskiarvojen mukaan vastaajat olivat melko samaa mieltä väittämien kanssa (kuvio 15). Vastaajat olivat keskimäärin tyytyväisiä tutkintonsa perus- ja ammattiopintoihin. Samaten Tampereen ammattikorkeakoulun yleiseen opintojaksotarjontaan oltiin melko tyytyväisiä.

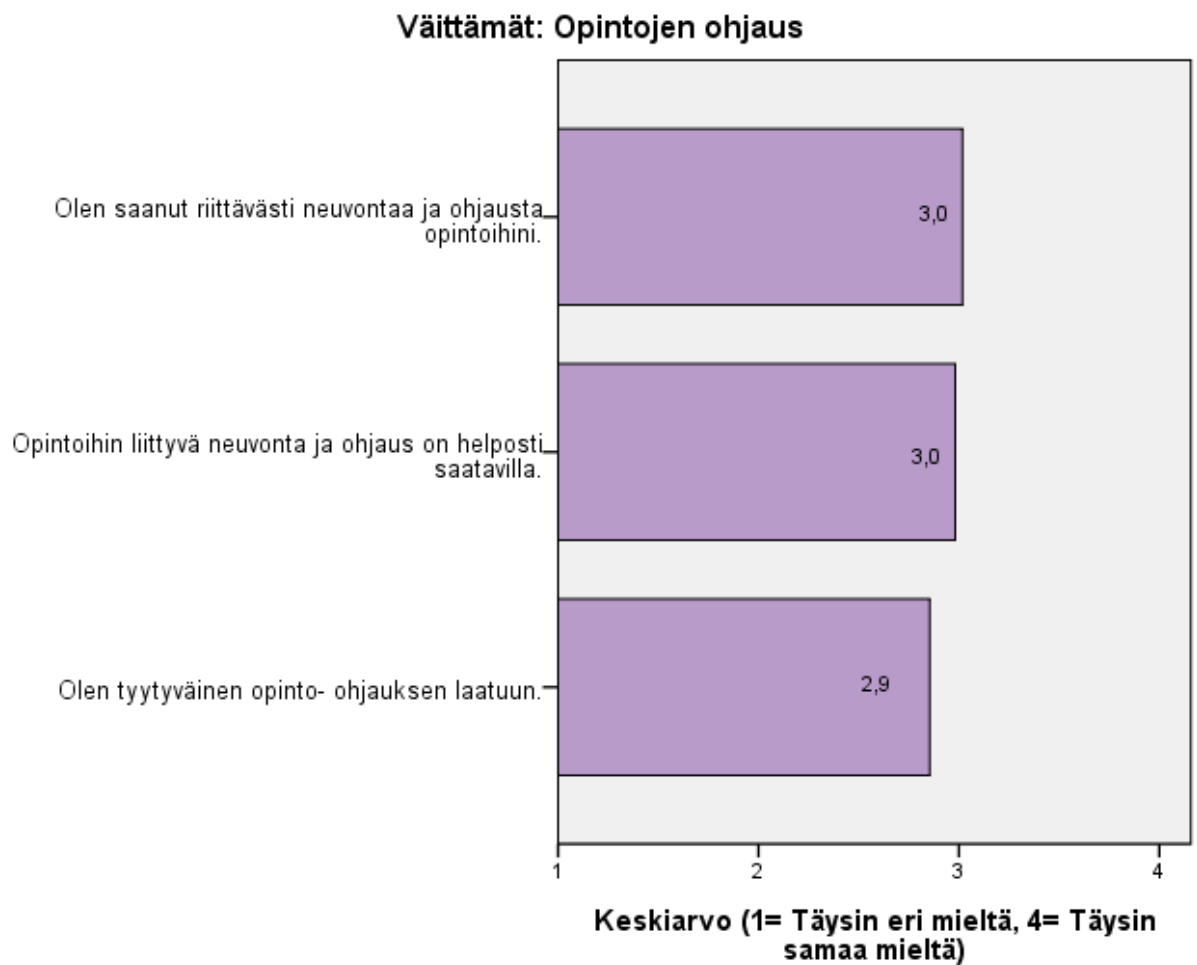
Opintojaksot koettiin laajuudeltaan melko sopivan kokoisiksi. Opetusjärjestelyt toimivat melko hyvin. Samaten käytössä olevat opetusmenetelmät koettiin tukevan aikuisopiskelijan oppimista. Vastaajat saivat sovitettua opiskelun miltei ongelmitta yhteen oman elämäntilanteen kanssa.

KUVIO 15. Vastaajien mielipide opintojaksoja ja opetusjärjestelyitä koskeviin väittämiin

6.7 Opintojen ohjaus

Opintojen ohjaukseen liittyviin väittämiin yhdyttiin keskimäärin melko hyvin. Vastaajat kokivat, että he olivat saaneet melko riittävästi neuvontaa ja ohjausta (kuvio 16). Opinto-ohjauksen laatuun oltiin suhteellisen tyytyväisiä ja ohjauksen saatavuuskin oli melko helposti saatavilla.

KUVIO 16. Vastaajien mielipide opintojen ohjausta koskeviin väittämiin

6.8 Opetus sekä opettajien ja opiskelijoiden välinen vuorovaikutus

Keskiarvojen suunta ei muutu viimeistenkään väittämien kohdalla. Opetus koettiin keskimäärin melko korkeatasoiseksi ja asiantuntevaksi (kuvio 17). Vastaajat olivat sitä mieltä, että opettajilla oli suhteellisen riittävästi rakennusalan työelämäosaamista. Palautetta saatiin tarpeeksi sekä yhteistyö opettajien ja opiskelijoiden kesken toimi keskimäärin hyvin.

KUVIO 17. Vastaajien mielipide opettajia ja opiskelijoita koskeviin väittämiin

7 POHDINTA

Kyselylomake oli vastaajalle melko raskas rakenteeltaan. Koska vastaavaa tutkimusta ei ole aikaisemmin tehty, pyrkimyksenä oli saada mahdollisimman paljon tietoa aikuisopiskelijoiden taustoista, motiiveista, odotuksista, toiveista, aikaisemmasta osaamisesta sekä mielipiteistä opetusjärjestelyihin. Nämä tiivistettiin yhteen lomakkeeseen ja jokaisella kysymyksellä oli tarkoituksensa.

Osa kyselylomakkeista oli täytetty puutteellisesti; joihinkin kysymyksiin ei ollut vastattu lainkaan tai samassa lomakkeessa esiintyvien vastausten kesken ilmeni ristiriitoja. Kyselytutkimuksen toteuttamistavalla oli vaikutuksensa. Opiskelijoiden oli täytettävä kyselylomake oppitunnin aikana tai niiden välissä. Heillä ei ollut mahdollisuutta kysyä, mikäli kysymyksissä ilmeni epäselvyyttä. Tutkimuksen toteutusta olisi voitu miettiä hieman tarkemmin, mikäli aikaa olisi ollut enemmän. Toteutustavasta huolimatta saatiin myös lukuisia huolellisesti täytettyjä kyselylomakkeita hyvine perusteluineen.

55 %:n vastausprosentti on suhteellisen hyvä. Jokaisesta otokseen valitusta ryhmästä saatiin kiitettävä määrä vastauksia. Vaikka otos oli suuri, on vaikea arvioida, kuinka hyvin aineisto edustaa kohderyhmää. Tutkimuksen reliabiliteetti kärsi hiukan toteutustavan vuoksi. Kohderyhmästä ei saatu aineistoa eikä tilastolliset testit koettu tarpeelliseksi tässä opinnäytetyössä.

Kyselytutkimuksen tulokset vahvistavat tiettyjä aikuisopiskelijoihin liitettyjä oletuksia. Enemmistö vastaajista kuului ikähaarukkaan 30- 49 vuotta. Pohjakoulutukseltaan vastaajat olivat etenkin ammatillisen perustutkinnon, opistoasteen tai ammatillisen korkeasteen tutkinnon suorittaneita. Merkittävä enemmistö kävi opintojensa ohessa kokopäivätyössä ja opiskelun yhteensovittaminen oman elämäntilanteen kanssa onnistui melko hyvin.

Kaikki vastaajat ottivat kantaa kysymykseen, jossa selvitettiin aikuisopiskelijoiden syitä hakeutua rakennustekniikan ja rakennusalan työnjohdon aikuiskoulutusohjelmiin. Vähiten merkityksellisiä motiiveja olivat työttömyysuhka ja työnantajan velvoite. Vastaajat olivat tulleet päivittämään ammattitaitoaan ja täydentämään aikaisempia tutkintojaan.

Vastaajat uskoivat, että tutkinto mahdollistaisi uusia ja entistä vaativampia työtehtäviä. Joukossa oli myös muutama ammatin tai työpaikan vaihtajakin. Vaikka aikuisopiskelijoilla oli aikaisempaa osaamista alalta, osa aikuisista oli tullut hakemaan pätevyyden ihan tutkintotodistuksen muodossa.

Yllättävää tutkimustuloksissa oli se, että 56 vastaajasta ainoastaan viidellä ei ollut minikäänlaista aikaisempaa osaamista rakentamisen alalta. Muille vastaajista aikaisempaa osaamista oli kertynyt useiden vuosien ajalta työkokemuksen, muiden opintojen ja kursien myötä. Tampereen ammattikorkeakoulussa oli melko hyvin toimiva järjestelmä aikaisemman osaamisen tunnustamiseksi. Vastaajista enemmistön eli 73 % (32) osaaminen oli huomioitu ja ainoastaan 27 % (12) vastaajista koki, ettei osaamista ollut huomioitu tarpeeksi.

Tutkimustulokset liittyen opetusmenetelmiin ja – järjestelyihin eivät paljastaneet mitään hälyttävää. Pylväskuviot asettuivat asteikon keskivaiheille ja ne antoivat ymmärtää, että annetuista vaihtoehdoista kaikki sopivat vastaajille melko hyvin. Aikuisopiskelijat olivat kenties tottuneet nykyiseen lähiopetusrytmiin, mikä tarkoittaa oppitunteja kolmen viikon välein kolmena päivänä viikossa. Lähiopetustunnit neljänä tai viitenä päivänä sopivat todella harvoin. Mielekkäimmät viikonpäivät lähiopetukselle olisivat torstai, perjantai ja lauantai.

Vastaajat olivat melko samaa mieltä kyselylomakkeessa esitettyihin väittämiin. Ääripäiden vastauksia toki esiintyi, mutta ne eivät näkyneet pylväskuviossa, jossa pylväät edustavat keskiarvoja. Liitteessä 2 on aineiston suorat jakaumat, joista nähdään tarkemmin, miten vastaukset ovat jakautuneet eri muuttujien sisällä. Vastaajat olivat melko tyytyväisiä Tampereen ammattikorkeakoulun opintojaksotarjontaan. Opinto- ohjauksen laatuun oltiin melko tyytyväisiä ja opetuskin koettiin keskimäärin korkeatasoiseksi sekä asiantuntevaksi.

Uskon, että Tampereen ammattikorkeakoulun rakentaminen ja teknologia- yksikkö voi hyödyntää tutkimuksen tuloksia opetussuunnitelmatyössä. Kyselytutkimuksen tulokset täydentävät OPALA ja opintojaksopalautteiden tuottamaa informaatiota. Tutkimustulosten avulla toimeksiantaja tunnistaa paremmin aikuisopiskelijoiden motiivit hakeutua koulutukseen sekä heidän koulutustarpeensa. Aikuisopiskelijoiden kommentit haasteel-

lisiin opintojaksoihin auttavat havaitsemaan kehitettäviä osa- alueita. Mielenkiintoisia kommentteja voi löytyä myös vapaa sana- osiosta, jonka kommentit on koottu suurin sitaatein liitteeseen 6.

LÄHTEET

Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen korkeakouluissa 2007. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:4. Opetusministeriö: Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. Luettu 14.3.2011.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/tr04.pdf?lang=fi>

Aikuiskoulutuspolitiikka Suomessa 2010- luvun alkuvuosina 2008. Aikuiskoulutusneuvoston julkaisuja 19/2008. Luettu 9.3.2011.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/aikuiskoulutus_ja_vapaa_sivistysty-oe/lomakkeet_ja_paeaetoekset/asiakirjat/Aikuiskoulutuspolitiikka_Suomessa_2010_luvun_alkuvuosina.pdf

Auvinen, P., Malinen, A., Mikkonen, H. 2008. Aikuiskoulutuksen toteuttajasta työyhteisöjen osaamisen kehittäjäksi. Pohjois- Karjalan ammattikorkeakoulun aikuiskoulutuksen opetussuunnitelmien arviointi. Pohjois- Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisu- ja C: Raportteja, 33. Luettu 10.3.2011.

http://www.pkamk.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/C33_verkkojulkaisu.pdf

Heikkilä, Tarja (2008). Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Heinonen, V. (toim.) 2002. Suomen aikuiskoulutuspolitiikan teematutkinta. Katsaus suomalaiseen aikuiskoulutukseen ja OECD:n arviointiraportti. Opetusministeriö, Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto.

Hyväksilukeminen 2011. Päivitetty 30.3.2011. Luettu 20.3.2011.

<http://wiki.tamk.fi/pages/releaseview.action?pageId=42172591>

Kiinteistö- ja rakentamisan koulutus- ja osaamisbarometri 2008.

Suomen rakennusinsinöörien liitto RIL 227- 2008. Luettu 29.3.2011.

http://www.ril.fi/media/files/ril_barometri_netiversio_2.pdf

Kompetenssimatriisi 2008. Tampereen ammattikorkeakoulu. Luettu 18.3.2011.

<http://ops.tamk.fi/ops/opas/ops/ops.php?y=2008&lang=fi&c=530>

Lätti, M., Putkuri, P. (toim.) 2009. Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan. Pohjois- Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja B:18. Joensuu: Pohjois- Karjalan ammattikorkeakoulu.

Opintojen ja osaamisen hyväksilukeminen 2010. Päivitetty 27.8.2010. Luettu 19.3.2011.

[http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/\\$all/92F927512F07B662C2257575002B5017](http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/$all/92F927512F07B662C2257575002B5017)

Pohjanpää, K., Niemi, H., Ruuskanen, T. 2008. Osallistuminen aikuiskoulutukseen. Aikuiskoulutustutkimus 2006. Helsinki: Tilastokeskus.

Rakennusalan työllisyys 2011. Suomen rakennuslehti Oy. Päivitetty 20.4.2011. Luettu 21.3.2011.

http://www.rakennuslehti.fi/tietoa/rakennusalan_tyollisyys/

Rakennusalan työnjohdon koulutusohjelma 2011. Tampereen ammattikorkeakoulu. Luettu 18.3.2011.

[http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/%28\\$All%29/6A7C463B0B43410BC22575710044E244?OpenDocument](http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/%28$All%29/6A7C463B0B43410BC22575710044E244?OpenDocument)

Rakennusalan työnjohto, aikuiskoulutus 2010. Tampereen ammattikorkeakoulu. Luettu 18.3.2011.

<http://opinto-opas.tamk.fi/ops/opas/ops/pdf.php?c=672&dis=0&lang=fi&y=2010>

Rakennusmarkkinat Suomessa 2011. Suomen rakennuslehti Oy. Päivitetty 20.4.2011. Luettu 21.3.2011.

http://www.rakennuslehti.fi/tietoa/rakennusmarkkinat_suomessa/

Rakennustekniikan koulutusohjelma 2010. Tampereen ammattikorkeakoulu. Luettu 18.3.2011.

[http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/\\$all/C1FDE58398ACF36DC225760B0052F2DB](http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/$all/C1FDE58398ACF36DC225760B0052F2DB)

Rakennustekniikka, aikuiset 2008. Tampereen ammattikorkeakoulu. Luettu 18.3.2011.

<http://ops.tamk.fi/ops/opas/ops/pdf.php?c=530&dis=0&lang=fi&y=2008>

Rakennusteollisuus 2011. Rakennusteollisuus RT:n suhdannekatsaus / huhtikuu 2011. Luettu 23.3.2011.

<http://www.rakennusteollisuus.fi/download.aspx?intFileID=2485&intLinkedFromObjectID=9288>

Suomen kiinteistö- ja rakennusklusteri 2011. Rakennusteollisuus Ry. Luettu 22.3.2011.

<http://www.rakennusteollisuus.fi/RT/Tilastot+ja+julkaisut/Kiinteist%C3%B6+ja+rakennusala/>

Tilastokeskus 2010. Rakennusalan työllisten ikäjakauma vuonna 2009. Tulostettu 28.3.2011.

<http://www.rakennusteollisuus.fi/download.aspx?intFileID=554&intLinkedFromObjectID=10365>

Tutkintosääntö 16.6.2010/ 16. Tampereen ammattikorkeakoulu.

http://opinto-opas.tamk.fi/ops/TOIMINTA/1.08_tutkintosaanto.html#1.08Tutkintos%C3%A4%C3%A4nt%C3%B6-{}15%C2%A7Opiskelijanhenkil%C3%B6kohtainenopintosuunnitelma%28HOPS%29

KYSELYLOMAKE

Hei!

Olen opinnäytetyötä vaille valmis tradenomi ja pyytäisinkin sinun arvokasta apuasi. Tämä kysely on osa opinnäytetyötäni ja sen tarkoituksena on kartoittaa sinun tyytyväisyyttäsi nykyiseen rakennustekniikan aikuiskoulutusohjelmaan ja sen toteutukseen. Vastauksesi auttaa sekä minua opinnäytetyössäni että toimeksiantajaani eli Rakentaminen ja teknologia yksikköä kehittämään aikuisopiskelijoiden opetussuunnitelmaa paremmin aikuisopiskelijoiden odotuksia ja tarpeita vastaavaksi. Vastauksesi käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimuksen tulokset julkaistaan opinnäytetyössäni siten, että vastaajan tunnistaminen tuloksista on mahdotonta.

Vilpitön kiitos vastauksestasi!

Ystävällisin terveisin

Anita Koskela

Taustatiedot

1. Sukupuolesi?

☐

Mies

☐

Nainen

2. Ikäsi?

☐

Alle 20 vuotta

☐

20- 24 vuotta

☐

25- 29 vuotta

☐

30- 34 vuotta

☐

35- 39 vuotta

☐

40- 44 vuotta

☐

45- 49 vuotta

☐

50 vuotta tai yli

3. Minkä vuosikurssin opiskelija olet (aloitusvuosi)?

4. Mihin rakentamisen osa- alueeseen olet opinnoissasi suuntautunut?

- ☐ Infrarakentaminen
- ☐ Kiinteistönpitotekniikka
- ☐ Rakennusalan työnjohto

5. Mikä oli pohjakoulutuksesi hakiessasi TAMK:iin?

- ☐ Ylioppilastutkinto
- ☐ Ammatillinen perustutkinto
- ☐ Ylioppilastutkinto sekä ammatillinen perustutkinto
- ☐ Opistoasteen tai ammatillisen korkea- asteen tutkinto
- ☐ Korkeakoulututkinto
- ☐ Jokin muu, mikä? _____

6. Tilanteesi työmarkkinoilla ennen opintojen aloittamista TAMKissa?

- ☐ Työssä
- ☐ Työtön
- ☐ Yrittäjä
- ☐ Muu tilanne, mikä? _____

7. Käytkö työssä opiskelusi ohella?

- ☐ Olen osa-aikatyössä
- ☐ Olen kokopäivätyössä
- ☐ En käy työssä tällä hetkellä

Mikäli et käy työssä tällä hetkellä, voit siirtyä suoraan kysymykseen 11.

8. Suhtautuuko työnantajasi mielestäsi joustavasti opiskeluihisi?

☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Työnantajani ei tiedä, että opiskelen

9. Vastaako tämän hetkinen työsi rakennustekniikan opintoja?

☐ Kyllä ☐ Ei

10. Missä määrin rakennustekniikan opintosi tukevat nykyisiä työtehtäviäsi asteikolla 5= Erittäin paljon 4= Melko paljon 3= Jonkin verran 2= Vain vähän 1= Ei lainkaan

5 4 3 2 1

Opiskelijan motiivit sekä odotukset

11. Miten merkittävästi seuraavat asiat ovat vaikuttaneet siihen, että hakeuduit opiskelemaan rakennustekniikkaa?

Ota kantaa jokaiseen kohtaan asteikolla 5= Erittäin paljon merkitystä 4= Melko paljon merkitystä 3= Jonkin verran merkitystä 2= Vain vähän merkitystä 1= Ei lainkaan merkitystä

Ammatin tai työpaikan vaihtaminen	5	4	3	2	1
Ammattitaidon kehittäminen	5	4	3	2	1
Arvostuksen saaminen	5	4	3	2	1
Muodollisen pätevyyden saaminen	5	4	3	2	1
Tutkinto mahdollistaa entistä vaativammat työtehtävät	5	4	3	2	1
Tutkinto mahdollistaa palkankorotuksen	5	4	3	2	1
Tutkinto mahdollistaa uudet työtehtävät	5	4	3	2	1
Tutkinto mahdollistaa vakituisen työpaikan	5	4	3	2	1
Tutkinto mahdollistaa etenemisen urallani	5	4	3	2	1

Työnantajan velvoite	5	4	3	2	1
Työttömyysuhka	5	4	3	2	1
Uusien asioiden oppiminen	5	4	3	2	1
Vaihtelunhalu	5	4	3	2	1
Muu asia, mikä?					
_____	5	4	3	2	1
_____	5	4	3	2	1
_____	5	4	3	2	1

12. Millaisia odotuksia sinulla oli hakeutuessasi rakennustekniikan aikuiskoulutukseen?

13. Onko opiskelukokemuksesi TAMKissa vastannut odotuksiasi?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos ei, niin miksi?

14. Mikäli jotkin opintojaksot ovat olleet erityisen haasteellisia, niin mitkä ja miksi?

Opintojakso

Syy

Opiskelijan aikaisempi osaaminen, sen tunnistaminen ja tunnustaminen

15. Oliko sinulla jo aikaisempaa osaamista rakennustekniikasta hakiessasi opiskelemaan TAMKiin?

☐

Kyllä

☐

Ei

Mikäli vastasit ei, voit siirtyä suoraan kysymykseen 20.

16. Minkälaista aikaisempaa osaamista sinulla oli hakiessasi TAMKiin ?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

☐

Minulla oli työkokemusta rakennus- ja /tai kiinteistöalalta

Kuinka monta vuotta yhteensä? _____

Työnimikkeesi? _____

☐

Minulla oli rakennusalaan liittyviä aikaisempia opintoja tai rakennusalan koulutus tai tutkinto.

Mitä opintoja/ Mikä koulutus tai tutkinto?

☐ Olin käynyt kurssin tai kursseja.

Millaisia? _____

17. Huomioitiinko aikaisempi osaamisesi aloittaessasi opinnot TAMKissa?

☐ Kyllä ☐ Ei

18. Millä tavoin aikaisempi osaamisesi huomioitiin?

19. Huomioitiinko aikaisempaa osaamistasi mielestäsi tarpeeksi TAMKissa?

☐ Kyllä ☐ Ei

Opetusmenetelmät ja – järjestelyt

20. Miten merkittäviä seuraavat opetusmenetelmät ovat sinulle oman oppimisesi kannalta?

Ota kantaa jokaiseen kohtaan asteikolla 5= Erittäin paljon merkitystä 4= Melko paljon merkitystä 3= Jonkin verran merkitystä 2= Vain vähän merkitystä 1= Ei lainkaan merkitystä

Lähiopetus	5	4	3	2	1
Itsenäinen työskentely	5	4	3	2	1
Verkkokurssit/- opiskelu	5	4	3	2	1
Harjoitustyöt	5	4	3	2	1
Projektiopinnot	5	4	3	2	1
Jokin muu, mikä?					
_____	5	4	3	2	1
_____	5	4	3	2	1

21. Arvioi, kuinka monta tuntia viikossa käytät aikaa itsenäiseen opiskeluun vapaa-ajallasi?

☐ 0- 2 h/vko

☐ 3- 5 h/vko

☐ 6- 10 h/vko

☐ 11- 15 h/vko

☐ 16- 20 h/vko

☐ 21- 25 h/vko

☐ yli 25 h/vko

22. Miten hyvin seuraavat ajankohdat sopivat juuri sinulle lähiopetustunteja ajatellen?

Ota kantaa jokaiseen kohtaan asteikolla 5= sopii erittäin hyvin 4 = sopii melko hyvin 3= sopii silloin tällöin 2= sopii todella harvoin 1= ei sovi lainkaan

Aamuisin klo 7- 9	5	4	3	2	1
Aamupäivisin klo 9- 12	5	4	3	2	1
Päivisin klo 12- 15	5	4	3	2	1
Iltapäivisin klo 15- 18	5	4	3	2	1
Iltaisin klo 18 eteenpäin	5	4	3	2	1

23. Mitkä viikonpäivät sopivat parhaiten juuri sinulle lähiopetustunteja ajatellen?

Ota kantaa jokaiseen kohtaan asteikolla 5= sopii erittäin hyvin 4 = sopii melko hyvin 3= sopii silloin tällöin 2= sopii todella harvoin 1= ei sovi lainkaan

Maanantai	5	4	3	2	1
Tiistai	5	4	3	2	1
Keskiviikko	5	4	3	2	1
Torstai	5	4	3	2	1
Perjantai	5	4	3	2	1
Lauantai	5	4	3	2	1

24. Kuinka hyvin alla olevat lähiopetukset määrät sopivat sinulle?

Ota kantaa jokaiseen kohtaan asteikolla 5= sopii erittäin hyvin 4 = sopii melko hyvin 3= sopii silloin tällöin 2= sopii todella harvoin 1= ei sovi lainkaan

Yhtenä päivänä viikossa	5	4	3	2	1
Kahtena päivänä viikossa	5	4	3	2	1
Kolmena päivänä viikossa	5	4	3	2	1
Neljänä päivänä viikossa	5	4	3	2	1
Viitenä päivänä viikossa	5	4	3	2	1

25. Mikäli on opintojaksoja, jotka vaativat toisenlaisia opetusjärjestelyjä (lähiopetusta liian usein tai liian vähän tai huonoon ajankohtaan, toisenlainen opetusmenetelmä, toisenlainen suoritustapa tms.), niin mitkä opintojaksot ja oma ehdotuksesi opetusjärjestelyille?

Opintojakso

Ehdotuksesi opetusjärjestelylle

Väittämät

26. Ota kantaa seuraaviin väittämiin asteikolla Täysin samaa mieltä – Täysin eri mieltä.

	Täysin samaa mieltä	Melko samaa mieltä	Melko eri mieltä	Täysin eri mieltä
<u>HOPS, opiskelijan omat opinnot</u>				
Opiskelijat asettavat opiskelulle selkeät tavoitteet henkilökohtaisissa opiskelusuunnitelmissaan eli HOPSissa.				
Seuraan omaa HOPSiani säännöllisesti.				
HOPS on minulle tärkeä työkalu opintojeni edistymisen seurantaan.				
Koulutusohjelmassa on toimiva käytäntö aiemmin suorittujen opintojen hyväksi lukemisessa.				
<u>Opintojaksot, opetusjärjestelyt</u>				
Olen tyytyväinen tutkintooni kuuluviin perusopintoihin.				
Olen tyytyväinen tutkintooni kuuluviin ammattiopintoihin.				
Olen tyytyväinen TAMK:n opintojaksotarjontaan (vapaasti valittavat opinnot).				
Opintojaksot ovat laajuudeltaan sopivan kokoisia.				
Opetusjärjestelyt toimivat hyvin.				
Käytössä olevat opetusmenetelmät tukevat oppimistani.				
Opiskelun voi ongelmitta sovittaa yhteen oman elämäntilanteen kanssa.				
<u>Opintojen ohjaus</u>				
Olen saanut riittävästi neuvontaa ja ohjausta opintoihini.				
Olen tyytyväinen opinto- ohjauksen laatuun.				
Opintoihin liittyvä neuvonta ja ohjaus ovat helposti saatavilla.				

<u>Opettajat ja opiskelijat</u>				
Opetus on ollut korkeatasoista ja asiantuntevaa.				
Opettajilla on riittävästi rakennusalan työelämäosaamista.				
Opiskelijat saavat opettajilta riittävästi palautetta oppimisestaan.				
Opettajien ja opiskelijoiden välinen yhteistyö toimii hyvin.				

LIITE 2

Tutkimusaineiston suorat jakaumat

Sukupuoli		
	Kpl	%
Mies	48	85,7
Nainen	8	14,3
Yhteensä	56	100,0

Ikä		
	Kpl	%
20- 24 vuotta	1	1,8
25- 29 vuotta	5	8,9
30- 34 vuotta	15	26,8
35- 39 vuotta	11	19,6
40- 44 vuotta	9	16,1
45- 49 vuotta	9	16,1
50 vuotta tai yli	6	10,7
Yhteensä	56	100,0

Opintojen aloitusvuosi (vuosikurssi)		
	Kpl	%
2008	12	21,4
2009	26	46,4
2010	18	32,1
Yhteensä	56	100,0

Suuntautuminen		
	Kpl	%
Infrarakentaminen	18	32,1
Kiinteistönpitotekniikka	20	35,7
Rakennusalan työnjohto	18	32,1
Yhteensä	56	100,0

Pohjakoulutus

	Kpl	%
Ylioppilastutkinto	8	14,3
Ammatillinen perustutkinto	22	39,3
Ylioppilastutk. sekä ammatill.perustutkinto	3	5,4
Opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinto	16	28,6
Korkeakoulututkinto	5	8,9
Jokin muu	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Työtilanne ennen opintojen aloittamista

	Kpl	%
Työssä	44	78,6
Työtön	3	5,4
Yrittäjä	8	14,3
Muu tilanne	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Työtilanne opintojen aikana

	Kpl	%
Osa-aikatyössä	1	1,8
Kokopäivätyössä	48	85,7
En käy työssä tällä hetkellä	7	12,5
Yhteensä	56	100,0

Suhtautuuko työnantajasi joustavasti opintoihisi?

	Kpl	%
Kyllä	46	82,1
Työnantajani ei tiedä, että opiskelen	2	3,6
Yhteensä	48	85,7
Vastaamatta jättäneet	8	14,3
Yhteensä	56	100,0

Vastaako työsi rakennustekniikan opintoja?

	Kpl	%
Kyllä	42	75,0
Ei	5	8,9
Yhteensä	47	83,9
Vastaamatta jättäneet	9	16,1
Yhteensä	56	100,0

Missä määrin opintosi tukevat nykyisiä työtehtäviäsi?

	Kpl	%
Ei lainkaan	2	3,6
Vain vähän	3	5,4
Jonkin verran	12	21,4
Melko paljon	14	25,0
Erittäin paljon	17	30,4
Yhteensä	48	85,7
Vastaamatta jättäneet	8	14,3
Yhteensä	56	100,0

Motiivina ammatin tai työpaikan vaihtaminen

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	19	33,9
Vain vähän merkitystä	9	16,1
Jonkin verran merkitystä	7	12,5
Melko paljon merkitystä	9	16,1
Erittäin paljon merkitystä	11	19,6
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Motiivina ammattitaidon kehittäminen

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	2	3,6
Vain vähän merkitystä	1	1,8
Jonkin verran merkitystä	4	7,1
Melko paljon merkitystä	21	37,5
Erittäin paljon merkitystä	28	50,0
Yhteensä	56	100,0

Motiivina arvostuksen saaminen

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	8	14,3
Vain vähän merkitystä	13	23,2
Jonkin verran merkitystä	18	32,1
Melko paljon merkitystä	13	23,2
Erittäin paljon merkitystä	4	7,1
Yhteensä	56	100,0

Motiivina muodollisen pätevyyden saaminen

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	3	5,4
Vain vähän merkitystä	5	8,9
Jonkin verran merkitystä	12	21,4
Melko paljon merkitystä	7	12,5
Erittäin paljon merkitystä	29	51,8
Yhteensä	56	100,0

Motiivina mahdollisuus saada vaativampia työteht.

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	3	5,4
Vain vähän merkitystä	1	1,8
Jonkin verran merkitystä	9	16,1
Melko paljon merkitystä	20	35,7
Erittäin paljon merkitystä	23	41,1
Yhteensä	56	100,0

Motiivina mahdollisuus saada palkankorotus

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	6	10,7
Vain vähän merkitystä	4	7,1
Jonkin verran merkitystä	17	30,4
Melko paljon merkitystä	8	14,3
Erittäin paljon merkitystä	16	28,6
Yhteensä	51	91,1
Vastaamatta jättäneet	5	8,9
Yhteensä	56	100,0

Motiivina mahdollisuus saada uusia työtehtäviä

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	2	3,6
Vain vähän merkitystä	1	1,8
Jonkin verran merkitystä	5	8,9
Melko paljon merkitystä	21	37,5
Erittäin paljon merkitystä	27	48,2
Yhteensä	56	100,0

Motiivina mahdollisuus saada vakituinen työpaikka

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	20	35,7
Vain vähän merkitystä	11	19,6
Jonkin verran merkitystä	10	17,9
Melko paljon merkitystä	9	16,1
Erittäin paljon merkitystä	6	10,7
Yhteensä	56	100,0

Motiivina mahdollisuus edetä uralla

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	3	5,4
Vain vähän merkitystä	4	7,1
Jonkin verran merkitystä	10	17,9
Melko paljon merkitystä	17	30,4
Erittäin paljon merkitystä	22	39,3
Yhteensä	56	100,0

Motiivina työnantajan velvoite

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	41	73,2
Vain vähän merkitystä	6	10,7
Jonkin verran merkitystä	6	10,7
Melko paljon merkitystä	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Motiivina työttömyysuhka

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	38	67,9
Vain vähän merkitystä	7	12,5
Jonkin verran merkitystä	6	10,7
Melko paljon merkitystä	4	7,1
Erittäin paljon merkitystä	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Motiivina uusien asioiden oppiminen

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	3	5,4
Vain vähän merkitystä	3	5,4
Jonkin verran merkitystä	9	16,1
Melko paljon merkitystä	14	25,0
Erittäin paljon merkitystä	27	48,2
Yhteensä	56	100,0

Motiivina vaihtelunhalu

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	9	16,1
Vain vähän merkitystä	7	12,5
Jonkin verran merkitystä	13	23,2
Melko paljon merkitystä	14	25,0
Erittäin paljon merkitystä	13	23,2
Yhteensä	56	100,0

Motiivina jokin muu asia

	Kpl	%
Erittäin paljon merkitystä	1	1,8
Vastaamatta jättäneet	55	98,2
Yhteensä	56	100,0

Onko opiskelukokemuksesi TAMKissa vastannut odotuksiasi?

	Kpl	%
Kyllä	49	87,5
Ei	5	8,9
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Oliko sinulla aikaisempaa osaamista rakennustekniikasta hakiessasi TAMKiin?

	Kpl	%
Kyllä	51	91,1
Ei	5	8,9
Yhteensä	56	100,0

Minulla oli työkokemusta rakennus- ja/tai kiinteistöalalta.

	Kpl	%
Kyllä	48	85,7
Vastaamatta jättäneet	8	14,3
Yhteensä	56	100,0

Minulla oli rakennusalaan liittyviä aikaisempia opintoja tai rakennusalan koulutus/tutkinto.

	Kpl	%
Kyllä	34	60,7
Vastaamatta jättäneet	22	39,3
Yhteensä	56	100,0

Olin käynyt kurssin tai kursseja.

	Kpl	%
Kyllä	17	30,4
Vastaamatta jättäneet	39	69,6
Yhteensä	56	100,0

**Huomioitiinko aikaisempi osaamisesi aloittaessasi
opinnot TAMKissa?**

	Kpl	%
Kyllä	29	51,8
Ei	19	33,9
Yhteensä	48	85,7
Vastaamatta jättäneet	8	14,3
Yhteensä	56	100,0

**Huomioitiinko aikaisempaa osaamistasi mielestäsi
tarpeeksi TAMKissa?**

	Kpl	%
Kyllä	33	58,9
Ei	13	23,2
Yhteensä	46	82,1
Vastaamatta jättäneet	10	17,9
Yhteensä	56	100,0

Lähiopetuksella merkitystä oman oppimisen kannalta

	Kpl	%
Jonkin verran merkitystä	10	17,9
Melko paljon merkitystä	16	28,6
Erittäin paljon merkitystä	29	51,8
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Itsenäisellä työskentelyllä merkitystä oman oppimisen kannalta

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	1	1,8
Vain vähän merkitystä	4	7,1
Jonkin verran merkitystä	18	32,1
Melko paljon merkitystä	20	35,7
Erittäin paljon merkitystä	13	23,2
Yhteensä	56	100,0

Verkkokursseilla/-opiskelulla merkitystä oman oppimisen kannalta

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	8	14,3
Vain vähän merkitystä	7	12,5
Jonkin verran merkitystä	22	39,3
Melko paljon merkitystä	12	21,4
Erittäin paljon merkitystä	7	12,5
Yhteensä	56	100,0

Harjoitustöillä merkitystä oman oppimisen kannalta

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	1	1,8
Vain vähän merkitystä	7	12,5
Jonkin verran merkitystä	14	25,0
Melko paljon merkitystä	17	30,4
Erittäin paljon merkitystä	17	30,4
Yhteensä	56	100,0

Projektiopinnoilla merkitystä oman oppimisen kannalta

	Kpl	%
Ei lainkaan merkitystä	7	12,5
Vain vähän merkitystä	8	14,3
Jonkin verran merkitystä	20	35,7
Melko paljon merkitystä	9	16,1
Erittäin paljon merkitystä	6	10,7
Yhteensä	50	89,3
Vastaamatta jättäneet	6	10,7
Yhteensä	56	100,0

Kuinka monta tuntia viikossa käytät aikaa
itsenäiseen opiskeluun vapaa-ajallasi?

	Kpl	%
0-2 h/vko	9	16,1
3- 5 h/vko	20	35,7
6- 10 h/vko	18	32,1
11- 15 h/vko	8	14,3
21- 25 h/vko	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit aamuisin klo 7-9 sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	12	21,4
Sopii todella harvoin	9	16,1
Sopii silloin tällöin	10	17,9
Sopii melko hyvin	6	10,7
Sopii erittäin hyvin	16	28,6
Yhteensä	53	94,6
Vastaamatta jättäneet	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit aamupäivisin klo 9- 12 sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	7	12,5
Sopii todella harvoin	4	7,1
Sopii silloin tällöin	10	17,9
Sopii melko hyvin	6	10,7
Sopii erittäin hyvin	27	48,2
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit päivisin klo 12- 15 sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	6	10,7
Sopii todella harvoin	2	3,6
Sopii silloin tällöin	15	26,8
Sopii melko hyvin	6	10,7
Sopii erittäin hyvin	25	44,6
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit iltapäivisin klo 15- 18 sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	5	8,9
Sopii todella harvoin	2	3,6
Sopii silloin tällöin	15	26,8
Sopii melko hyvin	10	17,9
Sopii erittäin hyvin	23	41,1
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit iltaisin klo 18 eteenpäin sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	17	30,4
Sopii todella harvoin	7	12,5
Sopii silloin tällöin	5	8,9
Sopii melko hyvin	4	7,1
Sopii erittäin hyvin	20	35,7
Yhteensä	53	94,6
Vastaamatta jättäneet	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit maanantaisin sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	17	30,4
Sopii todella harvoin	7	12,5
Sopii silloin tällöin	11	19,6
Sopii melko hyvin	7	12,5
Sopii erittäin hyvin	8	14,3
Yhteensä	50	89,3
Vastaamatta jättäneet	6	10,7
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit tiistaisin sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	18	32,1
Sopii todella harvoin	8	14,3
Sopii silloin tällöin	12	21,4
Sopii melko hyvin	5	8,9
Sopii erittäin hyvin	7	12,5
Yhteensä	50	89,3
Vastaamatta jättäneet	6	10,7
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit keskiviikkoisin sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	17	30,4
Sopii todella harvoin	8	14,3
Sopii silloin tällöin	14	25,0
Sopii melko hyvin	4	7,1
Sopii erittäin hyvin	7	12,5
Yhteensä	50	89,3
Vastaamatta jättäneet	6	10,7
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit torstaisin sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	3	5,4
Sopii todella harvoin	3	5,4
Sopii silloin tällöin	18	32,1
Sopii melko hyvin	10	17,9
Sopii erittäin hyvin	19	33,9
Yhteensä	53	94,6
Vastaamatta jättäneet	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit perjantaisin sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	2	3,6
Sopii silloin tällöin	10	17,9
Sopii melko hyvin	17	30,4
Sopii erittäin hyvin	26	46,4
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit lauantaisin sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	3	5,4
Sopii silloin tällöin	6	10,7
Sopii melko hyvin	14	25,0
Sopii erittäin hyvin	31	55,4
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit yhtenä päivänä viikossa sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	16	28,6
Sopii todella harvoin	5	8,9
Sopii silloin tällöin	8	14,3
Sopii melko hyvin	6	10,7
Sopii erittäin hyvin	18	32,1
Yhteensä	53	94,6
Vastaamatta jättäneet	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit kahtena päivänä viikossa sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	6	10,7
Sopii todella harvoin	7	12,5
Sopii silloin tällöin	9	16,1
Sopii melko hyvin	15	26,8
Sopii erittäin hyvin	17	30,4
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit kolmena päivänä viikossa sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	8	14,3
Sopii todella harvoin	1	1,8
Sopii silloin tällöin	14	25,0
Sopii melko hyvin	12	21,4
Sopii erittäin hyvin	19	33,9
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit neljänä päivänä viikossa sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	26	46,4
Sopii todella harvoin	13	23,2
Sopii silloin tällöin	6	10,7
Sopii melko hyvin	5	8,9
Sopii erittäin hyvin	3	5,4
Yhteensä	53	94,6
Vastaamatta jättäneet	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Lähitunnit viitenä päivänä viikossa sopivat minulle

	Kpl	%
Ei sovi lainkaan	32	57,1
Sopii todella harvoin	10	17,9
Sopii silloin tällöin	3	5,4
Sopii melko hyvin	3	5,4
Sopii erittäin hyvin	5	8,9
Yhteensä	53	94,6
Vastaamatta jättäneet	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Opiskelijat asettavat selkeät tavoitteet HOPSissa

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	5	8,9
Melko eri mieltä	11	19,6
Melko samaa mieltä	30	53,6
Täysin samaa mieltä	9	16,1
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Seuraa omaa HOPSiani säännöllisesti

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	4	7,1
Melko eri mieltä	15	26,8
Melko samaa mieltä	23	41,1
Täysin samaa mieltä	13	23,2
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

HOPS on minulle tärkeä työkalu opintojeni edistymisen seurannassa

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	5	8,9
Melko eri mieltä	17	30,4
Melko samaa mieltä	22	39,3
Täysin samaa mieltä	11	19,6
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Koulutusohjelmassa on toimiva hyväksilukukäytäntö.

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	4	7,1
Melko eri mieltä	8	14,3
Melko samaa mieltä	30	53,6
Täysin samaa mieltä	12	21,4
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Olen tyytyväinen tutkintooni kuuluviin perusopintoihin.

	Kpl	%
Melko eri mieltä	7	12,5
Melko samaa mieltä	35	62,5
Täysin samaa mieltä	12	21,4
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Olen tyytyväinen tutkintooni kuuluviin ammattiopintoihin.

	Kpl	%
Melko eri mieltä	4	7,1
Melko samaa mieltä	32	57,1
Täysin samaa mieltä	19	33,9
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Olen tyytyväinen TAMKin opintojaksotarjontaan.

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	1	1,8
Melko eri mieltä	11	19,6
Melko samaa mieltä	28	50,0
Täysin samaa mieltä	14	25,0
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Opintojaksot ovat laajuudeltaan sopivan kokoisia.

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	1	1,8
Melko eri mieltä	5	8,9
Melko samaa mieltä	40	71,4
Täysin samaa mieltä	9	16,1
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Opetusjärjestelyt toimivat hyvin.

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	1	1,8
Melko eri mieltä	6	10,7
Melko samaa mieltä	38	67,9
Täysin samaa mieltä	10	17,9
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Käytössä olevat opetusmenetelmät tukevat oppimistani.

	Kpl	%
Melko eri mieltä	7	12,5
Melko samaa mieltä	39	69,6
Täysin samaa mieltä	9	16,1
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Opiskelun voi ongelmitta sovittaa yhteen oman elämäntilanteen kanssa.

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	1	1,8
Melko eri mieltä	13	23,2
Melko samaa mieltä	30	53,6
Täysin samaa mieltä	11	19,6
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Olen saanut riittävästi neuvontaa ja ohjausta opintoihini.

	Kpl	%
Melko eri mieltä	15	26,8
Melko samaa mieltä	24	42,9
Täysin samaa mieltä	16	28,6
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Olen tyytyväinen opinto- ohjauksen laatuun.

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	2	3,6
Melko eri mieltä	15	26,8
Melko samaa mieltä	27	48,2
Täysin samaa mieltä	11	19,6
Yhteensä	55	98,2
Vastaamatta jättäneet	1	1,8
Yhteensä	56	100,0

Opintoihin liittyvä neuvonta ja ohjaus on helposti saatavilla.

	Kpl	%
Melko eri mieltä	12	21,4
Melko samaa mieltä	31	55,4
Täysin samaa mieltä	11	19,6
Yhteensä	54	96,4
Vastaamatta jättäneet	2	3,6
Yhteensä	56	100,0

Opetus on ollut korkeatasoista ja asiantuntevaa.

	Kpl	%
Melko eri mieltä	4	7,1
Melko samaa mieltä	38	67,9
Täysin samaa mieltä	11	19,6
Yhteensä	53	94,6
Vastaamatta jättäneet	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Opettajilla on riittävästi rakennusalan työelämäosaamista.

	Kpl	%
Melko eri mieltä	7	12,5
Melko samaa mieltä	30	53,6
Täysin samaa mieltä	15	26,8
Yhteensä	52	92,9
Vastaamatta jättäneet	4	7,1
Yhteensä	56	100,0

Opiskelijat saavat opettajilta riittävästi palautetta oppimisestaan.

	Kpl	%
Täysin eri mieltä	1	1,8
Melko eri mieltä	16	28,6
Melko samaa mieltä	27	48,2
Täysin samaa mieltä	9	16,1
Yhteensä	53	94,6
Vastaamatta jättäneet	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Opettajien ja opiskelijoiden välinen yhteistyö toimii hyvin.

	Kpl	%
Melko eri mieltä	4	7,1
Melko samaa mieltä	30	53,6
Täysin samaa mieltä	19	33,9
Yhteensä	53	94,6
Vastaamatta jättäneet	3	5,4
Yhteensä	56	100,0

Aikuisopiskelijoiden odotukset rakennusalan koulutusohjelmille

Avoin kysymys numero 12 ”Millaisia odotuksia sinulla oli hakeutuessasi rakennustekniikan aikuiskoulutukseen?”

”Oletin opiskelua paljon vaativammaksi.”

”Uusi näkökulma rakentamiseen.”

”RI- pätevyys saavuttaminen.”

”Alanvaihto.”

”Mielenkiintoisten asioiden oppiminen.”

”Että saan pätevää opetusta sekä hyvän tutkinnon suoritettua.”

”Lisätietouden kerääminen.”

”Tietojen päivittäminen ja uusien oppiminen sekä verkostojen luominen.”

”Saada rakennusosalalle tutkinto. Olen pohjakoulutukseltani sähkötekniikko, mutta viimeimmät 6 vuotta toiminut kiinteistöalalla kiinteistöpäällikkönä ja teknisenä managerina.”

”Tavoitteena oli oman ammattitaidon kehittäminen ja uusien asioiden oppiminen.”

”Ammatillista lisää tietoa alasta. Uutta tietoa alasta.”

”Odotin saavani ikään kuin päivityksen jo 25 vuotta sitten suorittamaani opistoinsinööritutkintoon.”

”Saada pohjatietoon vahvistusta lähinnä korjausrakentamiseen.”

”Energiansäästöön vaikuttavia tekijöitä.”

”RakMK A2- pätevyudet.”

”Ei mitään.”

”Työkuvan helpottaminen tai keventyminen.”

”Laadukasta opetusta, ammattitaitoisia opettajia.”

”Ei odotuksia, avoimin mielin.”

”Odotin mielenkiintoista opiskelurupeamaa.”

”Mahdollisimman helpolla läpi.”

”Ihan takki auki lähdin liikkeelle.”

”Tehokas paketti rakennusosalasta.”

”Takki auki.”

”Odotuksia ei ollut etukäteen, koska olen Helsingissä opiskellut aikuisluokalla insinööriopintoja.”

”Ammattitaitoinen opetus sekä haastavaa opiskelua. Tutkintopaperit ei saatavilla liian helpolla.”

”Opetus joustavampaa kuin nuorisopuolella, saman ikäluokan opiskelutoverit.”

”Realistiset odotukset.”

”Asiaa, paljon töitä.”

”Odotin rankkoja kouluvuosia, mutta odotin haastetta innolla.”

”Saada tietoa talonrakentamisesta ja lisäkursseilla saada suunnittelupätevyydet.”

”Että opinnot voisi suorittaa joustavasti töiden ohella.. Uuden oppiminen.. Muuten lähdin ilman suurempia odotuksia.”

Aikuisopiskelijoiden kokemat haasteelliset opintojaksot

Avoin kysymys numero 14 ”Mikäli jotkin opintojaksot ovat olleet erityisen haasteellisia, niin mitkä ja miksi?”

Opintojakso	Syy
ATK	• ”Ei kiinnosta.”
AutoCAD	• ”Ei kiinnosta.” • ”En osaa ja opin hitaasti.” • ”Huonot ATK- taidot.”
Betonitekniikka	• ”Opetusmateriaalin vähyys.” • ”Opettajan opetustyyli ei sopinut.” • ”Vaikea yhdistää työelämään vaikka betonirakenteiden kanssa tekemisissä tuleekin oltua.” • ”Betonirakenteiden kunnontutkimiseen ja korjausmenetelmiin olisi ollut hyödyllistä panostaa enemmän.”
Englanti	• ”Huono pohja, lyhyt oppijakso.” • ”Oma osaamattomuus.” • ”Edellisistä opinnoista pitkä aika.”
Fysiikan perusteet	• ”Tehtiin täysin samoja peruslabroja ja vielä samoilla labraohjeilla kuin 1990-luvulla. Oli hieman turhauttavaa.”
Fysiikka	• ”Matemaattinen aine.” • ”Opetus lähti liian korkealta tasolta verrattuna opiskelijoiden lähtötasoon.” • ”Liian tieteellistä, ei vastaa ammatillista tarvetta.” • ”Perehdytys lyhyt.” • ”Raportit työläitä.”

	• ”Ei ole käyttänyt pitkään aikaan.”
Kiinteistön kunnossapidon suunnittelu	• ”Kuilu opetuksen ja opiskelijoiden lähtötason välillä.”
Lujuusoppi	• ”Matemaattinen aine.” • ”Tuntien vähyys.” • ”Liian vähän aikaa oppia.” • ”Matematiikkaa.”
Matematiikka	• ”Matemaattinen aine.” • ”Vaikeaa, teoreettista.” • ”Liian tieteellistä, ei vastaa ammatillis- ta tarvetta.” • ”Teoria/opetus ulkona oikeasta elämis- tä.” • ”Kuivaa.” • ”Pitkä aika siitä, kun käyttänyt.” • ”Huono opettaja.” • ”Peruskoulupohjalla.” • ”Liian vähän lähiopetusta.” • ”Luokaton opetus.” • ”Suppea lähiopetusmäärä -> erittäin nopea aikataulu.” • ”Ei aikaa opettaa.” • ”Huonot pohjatiedot.”
Matematiikka 1 ja 2	• ”Numerosokeus ja opettajan opetustyy- li.”
Matematiikka 2	• ”Opettajan tyyli ei sopinut etäopiske- luun. Menestyäkseen aiheessa olisi vaadittu 100 %:n läsnäoloa, koska opettajalta ei saanut käyttökelpoista it- seopiskelumateriaalia.” • ”Kytkenä käytännön työelämään jäi puuttumaan.” • ”Opetus lähti liian korkealta tasolta

	verrattuna opiskelijoiden lähtötasoon.” • ”Opettajan opetusmetodi tökkäsi vastaan.” • ”Ei minkäänlaista pohjaa.”
Mittaustekniikka	• ”Luokaton opetus.”
Projektityöt	• ”Oman yritystoiminnan ulkopuolinen kohde aiheuttaa haasteita varsinkin kii- reisimpään aikaan.”
Puurakenteiden mitoitus ja muu mitoitus	• ”Lasku/mitoitustjärjestys.”
Rakennusfysiikka	• ”Opettajan opetusmetodi tökkäsi vastaan.” • ”Luokaton opetus+ liikaa töitä.”
Rakenteiden mitoitus	• ”2.taso alkoi heti ensimmäisenä vuote- na, ennen statiikkaa, lujuusoppia ja ra- kenteiden mitoitus ykköstä, opettaja oli loistava.” • ”Paljon asiaa lyhyessä ajassa, vaikeita asioita.” • ”1 ja 2. taso: Suppea lähiopetusmäärä – > erittäin nopea aikataulu.”
Ruotsi	• ”Huono pohja, lyhyt oppijakso.” • ”Puutteelliset lähtötiedot/- taso.” • ”Ei ole vahvimpia lajejani.” • ”Välttävä osaaminen, vaatii kovan työn.” • ”Oma osaamattomuus.” • ”Edellisistä opinnoista pitkä aika.”
Statiikka	• ”Matemaattinen aine.” • ”Tuntien vähyys.” • ”Matematiikkaa.” • ”Paljon uutta asiaa.”
Suomen kieli 1	• ”Junioriopettaja, ongelmallinen suhtau-

	tuminen aikuisopiskelijoihin.”
Suomi	• ”Puheet+ esitelmät.” • ”Opettajan pedagogiset taidot.”
Talonrakennus	• ”Liikaa kotitehtäviä.”
Talotekniikka	• ”Koska jakson sisältö oli laaja eikä mihinkään asiaan ehtinyt paneutua kunnolla, mutta opettajan vaatimustaso oli kuitenkin korkea.”

Aikuisopiskelijoiden aikaisemman osaamisen huomiointitavat.

Avoin kysymys numero 18 ”Millä tavoin aikaisempi osaamisesi huomioitiin?”

”En tiedä.”

”En halunnut hyväksilukuja ja matemaattisille aineille ei mahdollistakaan.”

”Hyväksiluku.”

”Ammattitutkinnolla voi pyrkiä opiskelemaan ja pääsykoe.”

”Aiempia suorituksia luettiin hyväksi.”

”Positiivisesti.”

”Kurssin hyväksymisellä.”

”Koulutuksen pääsyvaatimuksena rakennusmestarin tai rakennusinsinöörin tutkinto, josta hyväksiluettu osa vaaditusta opistopisteistä.”

”Hyväksilukuja joihinkin aineisiin, enemmänkin olisi voinut lukea hyväksi. Lisäksi koko hyväksilukumenettely vaikutti mielivaltaiselta, toinen sai hyvityksen ja toinen ei saanut.”

”Teknikontutkinto luettiin hyväksi.”

”Aikaisempi alan koulutus oli ymmärtääkseni pääsyvaatimus nykyiseen koulutusohjelmaan.”

”Työkokemuksena.”

”Sopivin vapautuksin tunneilta.”

”Räätälöity OPS.”

”Aiemmasta koneautomaatio- insinöörin tutkinnosta sain joitakin kursseja hyväksiluetua.”

”Pääsykokeeseen sai lisäpisteitä.”

”Hyväksiluettiin käydyt kurssit.”

”Työkokemus otettiin huomioon kouluun haettaessa.”

”Opinnot huomioitiin, osaamista ei.”

LIITE 6

Aikuisopiskelijoiden vapaa sana

”Ulkopaikkakuntalaisen koht. hankala säätää HOPSiaan, koska siirtäminen/ottaminen kursseja nuorisop. mukana tuottaa hankaluuksia -> läsnäolopakko + opintoja sillointällöin keskellä viikkoa. Helpoin kulkea luodun HOPSin mukaan saadakseen tutkinnon välittömästi liikaa sisällöstä.”

”Pikakoulutusta, jossa ei mitään käytännön asioita (työmaat jne jne..)”

”Opettaja- asiaan, osa opettajista ymmärsi aikuisopiskelun haasteet ja osa yritti vetää opinnot samalla kaavalla kuin nuorisopuolelle. Tenttimistä pitäisi voida käyttää enemmän hyväkseen, jos opintojen hyväksiluku ei papereilla onnistu.”

”Liian paljon menttiin insinöörien aikataulussa ensimmäinen vuosi. Ajoitusta tulisi muuttaa.”

” Kollegoiden kanssa tuli jo ensimmäisen vuoden jälkeen tuntuma, että tietyt peruskurs-
sit olisi pitänyt olla ennen kuin menttiin pidemmälle. Tämän perusteella esitän, että insi-
nööriopiskelijat aloittaisivat opinnot vasta tammikuussa, kun teknikot ovat aloittaneet
syyskuussa. Näin saataisiin hallintaan tietyt perusteet teknikoille.

Lähiopetusjaksot kahden viikon välien tulivat liian tiuhaan, sillä harjoitustöiden ja koti-
tehtävien tekeminen oli hankalaa, kun itse oli iltaisin töissä (taloyhtiöiden kokoukset
ovat poikkeuksetta iltaisin) eikä aikaa jäänyt kuin yksi viikonloppu suoriutua tehtävistä.
Tuntui siltä, että joidenkin opettajien on mahdoton asettua aikuisopiskelijan asemaan ja
ajatella, että nämä opiskelevat työnsä ohessa. Minua raivostutti erityisesti se asenne, että
mikä näitä harjoituksia on tehdessä. Kun itse teen pitkiä työpäiviä ympäri vuoden, niin
opettajilta odotin jonkinlaista joustamista, mutta kaikilla sitä ei löytynyt.

Olen kuitenkin tyytyväinen, että opiskelu on lähes lopputyötä vaille valmis ja onnistuin
jotakuinkin kunnialla käymään läpi opiskelun, vaikka tiukalle se monta kertaa on otta-
nut. Matkan varrella tuli paljon sellaista asiaa, että näillä eväillä voidaan lähteä uusiin
haasteisiin.”

”Kokonaisuuteen tyytyväinen!”

”Yhteyksiä käytännön työelämään voisi olla enemmän opetuksessa.”

”Ottaisin esille ruotsin kurssin, se vie tosi paljon aikaa enkä näe sitä tarpeelliseksi ammattiini. Myös suomen kurssi oli täydellistä teatteria.”

”Pakkoruotsi pois!”

”Kiitos mielenkiinnosta!”

”Ihan hyvin nää vetää tän ☺”

”Ottaa paremmin huomioon jokaisen henkilökohtainen suuntautuminen alalla. Antaa helpommin tietoa toisilla ryhmillä meneillään olevista kursseista.”

”Olen 1. vuoden opiskelija, joten ajatuksia ei ole vielä oikeen kerääntynyt. Että opetusta voisi olla enemmän.”

”Vähempi kotitehtäviä/ ryhmätöitä.”